

รายงานประจำปี 2560 – 2561

Annual Report 2017 - 2018

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

Prachin Buri Inland Aquaculture Research and Development Center

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

กรมประมง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี
Prachin Buri Inland Aquaculture Research and
Development Center

ที่อยู่ : 236 หมู่ที่ 7 ตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี 25110

โทรศัพท์/ โทรสาร : 037 452590 และ 037 452591

e-mail : ifprachinburi@gmail.com

Website : <https://www4.fisheries.go.th/rfa-prachinburi>

FB address : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

บันทึกผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

รายงานประจำปีฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2560 และ 2561 ทั้งกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการต่างๆ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงกิจกรรมต่างๆของงานการเงิน งานพัสดุ งานธุรการ รวมถึงผลงานวิจัย เพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดตาม สืบค้นข้อมูลที่ต้องการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป

ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ต้องขอขอบคุณข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกท่านของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรีที่ร่วมแรงรวมใจ ปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

(นางสาววรรณดา พิพัฒน์เจริญชัย)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

สารบัญ

หน้าที่

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดปราจีนบุรี.....	1
ประวัติการก่อสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี.....	5
งานอำนวยการ ปีงบประมาณ 2560 และ 2561.....	9
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560.....	10
ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2560	
- กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ.....	12
- กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง.....	16
- กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	22
- กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับเกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสม(Zoning).....	26
- โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ.....	29
- โครงการช่วยเหลือและเคลื่อนย้ายปลาและสัตว์น้ำเพื่อพัฒนาระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำและ การประมงอ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ปราจีนบุรี.....	31
- กิจกรรมงานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ.....	37
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2561.....	38
ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2561	
- กิจกรรมพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ.....	40
- กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง.....	44
- กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	54
- กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรเชิงรุกด้านการประมง (Zoning by Agri – map).....	58
- โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer.....	62
- โครงการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด.....	68
- โครงการจัดระเบียบการประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สัตว์น้ำควบคุม).....	73
- โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่.....	75
- โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง.....	78
- กิจกรรมงานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ.....	79
งานวิจัย เรื่อง การเก็บรักษาพันธุ์พรรณไม้น้ำไทยสกุล <i>Cryptocoryne</i> 3 ชนิดโดยวิธีการใช้เทคนิคเมล็ดเทียม.....	80

จังหวัดปราจีนบุรี

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกของประเทศไทย นับเป็นจังหวัดแห่งมรดกโลก เนื่องจากมีอุทยานแห่งชาติที่เป็นมรดกโลกถึง 3 แห่ง และเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีการพบซากโบราณสถานในหลายพื้นที่ของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุดในภาคตะวันออกอีกด้วย

แต่เดิมจังหวัดปราจีนบุรีมีพื้นที่กว้างใหญ่มาก เนื่องจากในอดีตเคยมีการยุบรวมจังหวัดนครนายกเข้ากับจังหวัดปราจีนบุรีในปี พ.ศ. 2485 เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณในสถานะที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำระหว่างสงครามต่อมาในปี พ.ศ. 2489 จึงมีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดนครนายกขึ้นอีกครั้ง อย่างไรก็ตามพื้นที่ของจังหวัดปราจีนบุรีก็ยังคงมีความกว้างใหญ่ทำให้เกิดปัญหาในการปกครองและให้บริการประชาชนเนื่องจากบางอำเภออยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมาก จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฯ ให้แยกบางอำเภอทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัดปราจีนบุรีแล้วรวมกันจัดตั้งเป็นจังหวัดสระแก้ว ในปี พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบัน จังหวัดปราจีนบุรี ถูกพัฒนาจนกลายเป็นหัวเมืองรอง ในด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ของภูมิภาค มีการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นใหม่มากมาย ทำให้ภาพรวมในจังหวัดดีขึ้น รายได้ต่อปีต่อหัวของประชากร เฉลี่ย 360,000 – 380,000 อยู่ในอันดับ 6 ของประเทศไทย

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศ อยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึง 14 องศา 27 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 102 องศา 07 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ 120 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ทางหลวงหมายเลข 33 ผ่านหินกอง จังหวัดนครนายก ระยะทาง 130 กิโลเมตร ทางหลวง 304 ผ่านมโนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยะทาง 138 กิโลเมตร ทางหลวง 305 ผ่าน รังสิต จังหวัดนครนายก ระยะทาง 125 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ.เมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา และ อ.ปากพลี จ.นครนายก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อ.สนมชัยเขต และ อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปราจีนบุรีมีลักษณะภูมิประเทศ ตอนบนเป็นที่ราบสูง และป่าทึบสลับซับซ้อน มียอดเขาสูง 1,326 เมตร เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำหลายสาย ทิศเหนือเต็มไปด้วยเทือกเขาและตอนล่างเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีแม่น้ำปราจีนบุรีหรือแม่น้ำบางปะกง ซึ่งเกิดจากแควหนุมานและแควพระปรังโหลมารวมกันที่อำเภอกบินทร์บุรี ไหลผ่านอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง ไหลรวมกับแม่น้ำนครนายกที่ปากน้ำโยทกา ต.บางแตน อ.บ้านสร้างและไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 4,762,362 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,976,476 ไร่ มีพื้นที่ป่าไม้ 40.59 % (1,208,275 ไร่) มีอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 1,335,109 ไร่ เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม 2 หมื่นไร่เศษ เป็นที่อยู่อาศัยและย่านเศรษฐกิจ 4 แสนไร่เศษ

สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศมี 3 ฤดู ดังนี้

1. ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนมีนาคม ถึงต้นเดือนพฤษภาคม มีอุณหภูมิสูงประมาณ 39 – 41 องศาเซลเซียส
2. ฤดูฝน เริ่มกลางเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,380 มิลลิเมตร/ปี
3. ฤดูหนาว เริ่มจากเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 16 – 22 องศาเซลเซียส

การปกครอง ประชากร และการเมือง

จังหวัดปราจีนบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอศรีมโหสถ อำเภอนาดี อำเภอบ้านสร้าง และอำเภอประจันตคาม 64 ตำบล 708 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) 13 เทศบาล 56 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 203,243ครัวเรือน ณ 31 ธันวาคม 2560 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 487,544 คน เป็นชาย 241,281 คน เป็นหญิง 246,263 คน

ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดปราจีนบุรีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี 2556 มีมูลค่า 208,625 บาท อยู่ในลำดับที่ 4 ของภาคตะวันออก รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีอยู่ลำดับที่ 6 ของประเทศคือ 369,000 บาท โครงสร้างรายได้จากการผลิตมาจากภาคต่าง ๆ ดังนี้ อุตสาหกรรม 77 % ขยายส่งและค้าปลีก 10 % เกษตรกรรม 3 % บริหารราชการแผ่นดิน 2 % การศึกษา 2 % อสังหาริมทรัพย์ 2 % และอื่นๆ 4 %

ศักยภาพด้านการเกษตร

จังหวัดปราจีนบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 3,344,375 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร 2,059,328 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,124,836 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร 65,562 ครัวเรือน มีข้าวเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด มีการปลูกในทุกอเภอ ส่วนพืชไร่/พืชผัก มีข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ถั่วลิสง ถั่วเหลือง แตงโม ข้าวโพดหวาน ชะอม ไม้ผล/ไม้ยืนต้น มีทุเรียน กระท้อน ส้มโอ มะปรางหวาน มะม่วง มะยงชิด ฝรั่ง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

ผลผลิตทางการเกษตรประมง มาจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ มีเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 26,234 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 5,025 ครัวเรือน มีปริมาณการผลิตสัตว์น้ำ 66.12 พันตัน คิดเป็นมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ 3,166.85 ล้านบาท

การศึกษา

ในปี 2561 จังหวัดปราจีนบุรี มีสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 301 แห่ง มีสถาบันการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. 26 แห่ง ระดับอุดมศึกษา 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมีนอกระบบการศึกษา 3 แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบ ป่าแดง และป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้สำคัญได้แก่ ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง ไม้พะยอม ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะแบก ไม้พะยูง ไม้ชิงชัน และไม้ไผ่ มีพื้นที่ป่าไม้รวมเนื้อที่ประมาณ 1,327,718 ไร่ คิดเป็น 44.61 % ของพื้นที่จังหวัดกระจายอยู่ใน อำเภอเมือง อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดี และอำเภอประจันตคาม

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

- อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอนาดี อำเภอภินทร์บุรี อำเภอประจันตคามและอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี มีน้ำตกในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี คือ
 - น้ำตกเหวนรก ท้องที่ อำเภอเมือง
 - น้ำตกธารรัตนา ท้องที่ อำเภอเมือง
 - น้ำตกตะคร้อ ท้องที่ อำเภอประจันตคาม
 - น้ำตกธารทิพย์ ท้องที่ อำเภอประจันตคาม
 - น้ำตกสัมปอ่ย ท้องที่ อำเภอประจันตคาม
- อุทยานแห่งชาติทับลาน ครอบคลุมอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี มีน้ำตกห้วยใหญ่และน้ำตกเหวนกอกอยู่ในเขตอุทยาน
- อุทยานแห่งชาติปางสีดา ครอบคลุมพื้นที่อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าหายากและนกมากกว่า 300 ชนิด
- แก่งหินเพิง เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ที่สวยงามอยู่ในลำน้ำใสใหญ่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เหมาะแก่การล่องเรือยางในฤดูฝนช่วงเดือน กรกฎาคม – พฤศจิกายน
- น้ำตกเขาอีโต้และอ่างเก็บน้ำจักรพงษ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านพระ อำเภอเมืองปราจีนบุรี มีเนินมหัศจรรย์ คือ ถ้าจอดรถแล้วเข้าเกียร์ว่างไว้รถจะไหลขึ้นเนินได้

สถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปกรรม

- พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ตั้งอยู่ที่ ต.ไม้เค็ด อ.เมือง
- ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งอยู่ที่ ต.เนินหอม อ.เมือง
- พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่ที่ ต.รอบเมือง อ.เมือง
- พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราช ตั้งอยู่ที่ หน้าศาลากลางหลังเก่า อ.เมือง
- วัดแก้วพิจิตร ตั้งอยู่ริมฝั่งทางด้านขวาของแม่น้ำปราจีนบุรี ต.หน้าเมือง อ.เมือง
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี ตั้งอยู่ด้านตะวันออกของศาลากลางหลังเก่า อ.เมือง
- ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ในบริเวณเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ต.ท่างาม อ.เมือง
- โบราณสถานสระมรกต ตั้งอยู่ที่วัดสระมรกต ต.โคกไทย
- โบราณคดีเมืองศรีมโหสถ ตั้งอยู่ที่บ้านโคกวัด ต.โคกปี่ อ.ศรีมโหสถ
- อนุสาวรีย์ลายพระหัตถ์ ตั้งอยู่ที่สวนสาธารณะลายพระหัตถ์ศรีมหาโพธิ์ อ.ศรีมหาโพธิ์
- เทวสถานพานหิน ตั้งอยู่บ้านโคกขวาง ต.หนองโพรง อ.ศรีมหาโพธิ์
- หลวงพ่อทวารวดี เกือบไว้ที่วิหารหน้าว่าการอ.ศรีมหาโพธิ์
- ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์ อยู่ในเขตวัดต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์ ต.โคกปี่ อ.ศรีมหาโพธิ์
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านบ่อทอง ตั้งอยู่ที่ ต.บ่อทอง อ.ภินทร์บุรี
- พิพิธภัณฑสถานวัดบางแตน อยู่ที่วัดบางกระเบา อ.บ้านสร้าง

คำขวัญประจำจังหวัดปราจีนบุรี

“ ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ไผ่ตงหวานคู่เมือง ผลไม้ลือเลื่อง เขตเมืองทวารวดี ”

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดปราจีนบุรี

เป็นรูปต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์ ปลุกไว้ที่ตำบลโคกปึก อำเภอสรีมโหสถ เป็นสัญลักษณ์ทางด้านพุทธศาสนา ที่เชิดหน้าชูตาของจังหวัดปราจีนบุรี เพราะเชื่อกันว่าเป็นต้นโพธิ์ที่สมณทูตจากอินเดีย ซึ่งมาเผยแพร่พระศาสนา เมื่อราว พ.ศ. 500 ได้นำพันธุ์มาจากพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา ประเทศอินเดีย เป็นต้นโพธิ์ที่พระพุทธเจ้าประทับบำเพ็ญธรรมจนสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์นี้เป็นที่นับถือบูชา กราบไหว้ของราษฎรในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น และมีการจัดงานนมัสการเป็นประจำทุกปี

ดอกไม้ประจำจังหวัดปราจีนบุรี : ดอกปึก ดอกปับ

ชื่อสามัญ Cork Tree ชื่อวิทยาศาสตร์ Millingtonia hortensis Linn.

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ลำต้นสูงประมาณ 10 – 20 เมตร เปลือกลำต้นสีเทา ขรุขระ ใบออกเป็นช่อ ลักษณะใบกลมรี ขอบใบเรียบ โคนใบมนได้ ใบเห็นเส้นใบชัดเจน ดอกออกเป็นช่อ ตั้งตรงลักษณะเป็นท่อยาวประมาณ 2 – 3 นิ้ว สีขาวปนเหลืองขนาด 2 เซนติเมตร ปลายกลีบดอกเป็นแฉก 5 แฉก ตรงกลางดอกมีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียติดอยู่ด้านในใกล้ปากท่อผลมีลักษณะเป็นฝักแบน ภายในมีเมล็ดลักษณะแบน

ปัญหาย้ายสถานที่ก่อสร้างเดิมจากอำเภอบ้านสร้าง มาที่บริเวณทุ่งศาลาสนับแจ และหนองปลาแขยง หมู่ที่ 14 ต.เมืองเก่า อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี และมีปัญหาติดขัดในการขอใช้พื้นที่ เนื่องจากอยู่ในเขตประกาศผังเมืองเป็นพื้นที่สีเขียวอ่อน

ในปี พ.ศ. 2547 จึงย้ายพื้นที่ก่อสร้างสถานีประมงฯ มาที่โคกหนองสระแท่น และโคกหนองตาเคน มีเนื้อที่ 102 ไร่ 3 งาน 51 ตารางวา ตั้งอยู่ที่บ้านโคกป่าแพ่ง หมู่ที่ 7 ต.กบินทร์ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี ตามสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง เลขที่ 9/47 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2547 จำนวน 18 รายการ เป็นเงิน 16,046,500 บาท ก่อสร้างจนแล้วเสร็จในต้นปี 2549 และได้เปิดเป็นการภายในตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2549 จนถึงปัจจุบัน

วันที่ 1 ตุลาคม 2553 กรมประมง ได้ปรับโครงสร้างภายใน เปลี่ยนจากสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดปราจีนบุรี เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดปราจีนบุรี สังกัด กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง

วันที่ 1 ตุลาคม 2559 กรมประมง ได้ปรับโครงสร้างภายใน เปลี่ยนจาก ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดปราจีนบุรี เป็นศูนย์วิจัยและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี สังกัด กองวิจัยและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด กรมประมง

อาคารและสิ่งก่อสร้าง

1. อาคารที่ทำการ เนื้อที่ขนาด 250 ตารางเมตร ซึ่งประกอบด้วยห้องประชุม ขนาดเนื้อที่ 45 ตารางเมตร ห้องปฏิบัติงาน 3 ห้อง จำนวน 1 หลัง
2. บ้านพักอาศัย ประกอบด้วย
 - 2.1 บ้านพักข้าราชการ ระดับ 7 - 8 จำนวน 1 หลัง
 - 2.2 บ้านพักข้าราชการ ระดับ 1 - 2 แพลต 2 ครอบครัว จำนวน 1 หลัง
 - 2.3 บ้านพักคนงาน แบบ 6 ครอบครัว จำนวน 1 หลัง
3. อาคารอื่นๆ ประกอบด้วย
 - 3.1 โรงเพาะฟักและห้องปฏิบัติการ ขนาดเนื้อที่ 250 ตารางเมตร จำนวน 1 หลัง
 - 3.2 โรงเก็บพัสดุ ขนาดเนื้อที่ 84 ตารางเมตร จำนวน 1 หลัง
 - 3.3 โรงเก็บรถยนต์ ขนาดเนื้อที่ 90 ตารางเมตร จำนวน 1 หลัง
 - 3.4 โรงสูบน้ำ ขนาดเนื้อที่ 30 ตารางเมตร จำนวน 1 หลัง
4. ระบบเพาะฟักและอนุบาล ประกอบด้วย
 - 4.1 บ่อซีเมนต์ ขนาด 50 ตารางเมตร จำนวน 10 บ่อ พร้อมรางระบายน้ำ
 - 4.2 บ่อซีเมนต์ ขนาด 15 ตารางเมตร จำนวน 10 บ่อ พร้อมรางระบายน้ำ
5. ระบบบ่อดิน ประกอบด้วย บ่อดินรวมทั้งสิ้น 13 บ่อ รวมเนื้อที่ 47.5 ไร่
 - 5.1 บ่อดินผนังคอนกรีต ขนาด 800 ตารางเมตร จำนวน 10 บ่อ
 - 5.2 บ่อดินผนังคอนกรีต ขนาด 1 ไร่ จำนวน 3 บ่อ
 - 5.3 ระบบระบายน้ำเข้าบ่อดิน เป็นระบบรางส่งน้ำสายหลักยาวประมาณ 500 เมตร จ่ายน้ำเข้าบ่อดินโดยใช้เครื่องสูบน้ำแบบใช้น้ำมันขนาด 11.5 แรงม้าร่วมกับท่อพญานาคขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว
 - 5.4 ระบบน้ำทิ้งจากบ่อดินเป็นระบบฝังใต้ดิน โดยใช้ท่อไยหิน ขนาด 12 นิ้ว ระบายน้ำทิ้งจากบ่อดินทั้งหมด
6. สระน้ำ จำนวน 1 แห่ง เนื้อที่ 7 ไร่ และบ่อหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง เนื้อที่ 4 ไร่

แผนผังศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

รายนามผู้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดปราจีนบุรี

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ปีที่ดำรงตำแหน่ง
1.	นายอภิชาติ เต็มวิชชากร	1 มิถุนายน 2549 - 3 มีนาคม 2551
2.	นายสมบัติ สิงห์สี	4 มีนาคม 2551 - 8 กุมภาพันธ์ 2553
3.	นายวีระ วัชรกรโยธิน	9 กุมภาพันธ์ 2553 - 18 กรกฎาคม 2554

รายนามผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดปราจีนบุรี

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ปีที่ดำรงตำแหน่ง
1.	นายสุริยัน เสมา	19 กรกฎาคม 2554 - 16 มีนาคม 2557
2.	นายการุณ อุไรประสิทธิ์	17 มีนาคม 2557 - 25 มีนาคม 2558
3.	นายพงศ์เทพ จันทระชิต	26 มีนาคม 2558 - 9 พฤศจิกายน 2559

รายนามผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ปีที่ดำรงตำแหน่ง
1.	นายสุชาติ ไกรสุรสิทธิ์	10 พฤศจิกายน 2559 - 15 มกราคม 2562
2.	นางสาววรรณดา พิพัฒน์เจริญชัย	3 เมษายน 2562 - ปัจจุบัน

อัตรากำลังบุคลากร
ประจำปีงบประมาณ 2560 - 2561

ข้าราชการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายสุชาติ ไกรสุรสีห์	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ
2.	นางจารุกร มีพร้อม	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
3.	นางสาวจุฑามาศ เอียดเซ่ง	เจ้าพนักงานประมงชำนาญงาน
4.	นางพรศิล ทองเลิศ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

พนักงานราชการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายสันติ เรืองฉ่าง	นักวิชาการประมง
2.	นายบุญสม สุทธิประภา	นักวิชาการประมง
3.	นายมนตรี อาปามะเก	นักวิชาการประมง
4.	นายสรายุทธ์ บัวอ่อน	เจ้าพนักงานประมง
5.	นางสาวยุพิน ภูมิ	เจ้าพนักงานธุรการ
6.	นางสาวอัญชลี มานะท่า	พนักงานผู้ช่วยประมง
7.	นายตระการ ทับสมบัติ	พนักงานผู้ช่วยประมง
8.	นายวิบูลย์ คุ่มมา	พนักงานผู้ช่วยประมง
9.	นายธีระ โพธิ์ศรีเมือง	พนักงานผู้ช่วยประมง
10.	นายประเสริฐพร มัธยม	พนักงานผู้ช่วยประมง
11.	นายจักรพงษ์ ทักษิ์ศรี	พนักงานผู้ช่วยประมง
12.	นายชรัม มีพร้อม	พนักงานผู้ช่วยประมง
13.	นายกัมปนาท ใจสาหัส	พนักงานผู้ช่วยประมง
14.	นายบุญเลิศ บุญชิต	พนักงานผู้ช่วยประมง

จ้างเหมาบริการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นางสาวบุญรวม ภูมิ	พนักงานจ้างเหมาบริการ
2.	นางสาวมธุรีน สังข์ทอง	พนักงานจ้างเหมาบริการ

งานอำนวยการ
ประจำปีงบประมาณ 2560 และ 2561

งานอำนวยการ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับ กรมประมง กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และส่วนราชการอื่นๆ จัดรวบรวมรับ - ส่งเอกสารราชการ จัดทำดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านพัสดุครุภัณฑ์ ดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาทรัพย์สินของทางราชการ จัดระเบียบในการเก็บและค้นคว้าเอกสาร จัดทำรายงานประจำปี จัดเวรยามรักษาความปลอดภัย ตรวจการลงเวลาปฏิบัติงาน รวบรวมการลาต่างๆ ของข้าราชการ และพนักงานจ้าง และทำรายงานต่อกรมประมงเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

งานสารบรรณ บริหารเกี่ยวกับงานธุรการ ร่างโต้ตอบหนังสือ พิมพ์หนังสือราชการวิชาการ และเอกสารอื่นๆ ตลอดจนติดต่อประสานงานกับกรมประมง กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในรอบปีงบประมาณ 2560 มีการรับ - ส่งหนังสือ และออกคำสั่งศูนย์ฯ ดังนี้

ประจำปี 2560

งานเอกสาร	หน่วยวัด	จำนวน
ลงทะเบียนรับหนังสือ	ฉบับ	2,932
ลงทะเบียนส่งหนังสือ	ฉบับ	662
คำสั่งศูนย์ฯ	ฉบับ	289

ประจำปี 2561

งานเอกสาร	หน่วยวัด	จำนวน
ลงทะเบียนรับหนังสือ	ฉบับ	2,858
ลงทะเบียนส่งหนังสือ	ฉบับ	682
คำสั่งศูนย์ฯ	ฉบับ	246

**งบประมาณรายจ่ายประจำปี
ประจำปีงบประมาณ 2560**

แผนงาน พื้นฐานด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
 ผลผลิต การจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ
 กิจกรรม ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	773,000.00	772,811.06	188.94
ค่าสาธารณูปโภค	21,000.00	20,937.68	62.32
รวม	794,000.00	793,748.74	251.26

แผนงาน ยุทธศาสตร์ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
 โครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน
 กิจกรรม ตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	698,000.00	697,999.53	0.47
รวม	698,000.00	697,999.53	0.47

แผนงาน พื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
 ผลผลิต เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
 กิจกรรม สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	30,000.00	29,545.00	455.00
ค่าสาธารณูปโภค	2,000.00	1999.08	0.92
รวม	32,000.00	31,544.08	455.92

แผนงาน ยุทธศาสตร์พัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็น
 โครงการ บริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ
 กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าสัตว์น้ำให้กับเกษตรกรในพื้นที่เหมาะสม

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	516,600.00	516,599.80	0.20
รวม	516,600.00	516,599.80	0.20

แผนงาน พื้นฐานด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
 ผลผลิต การจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ
 กิจกรรม บริหารจัดการและควบคุมการทำประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	17,600.00	17,600.00	0.00
รวม	17,600.00	17,600.00	0.00

แผนงาน พื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ผลผลิต เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

กิจกรรม สนับสนุนการพัฒนาสินค้าประมงให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าสาธารณูปโภค	142,300.00	142,258.65	41.35
รวม	142,300.00	142,258.65	41.35

แผนงาน พื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ผลผลิต เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าสาธารณูปโภค	22,000.00	21,925.57	74.43
รวม	22,000.00	21,925.57	74.43

แผนงาน บุคลากรภาครัฐ

รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ

กิจกรรม บุคลากรภาครัฐด้านประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	2,242,310.00	2,232,120.00	10,190.00
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	104,490.00	103,972.00	518.00
รวม	2,346,800.00	2,336,092.00	10,708.00

โครงการ ห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี

กิจกรรม ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	361,740.00	361,739.49	0.51
รวม	361,740.00	361,739.49	0.51

โครงการ ห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี

กิจกรรม ช่วยเหลือและเคลื่อนย้ายปลาและสัตว์น้ำ เพื่อการพัฒนาระบบนิเวศของแหล่งน้ำการประมง

อ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	300,000.00	299,779.23	220.77
รวม	300,000.00	299,779.23	220.77

แผนงาน งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

ผลผลิต งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

กิจกรรม งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	120,000.00	119,578.80	421.20
ค่าสาธารณูปโภค	10,000.00	10,000.00	0
รวม	130,000.00	129,578.80	421.20

ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2560

กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

หลักการและเหตุผล

จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ความต้องการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรด้านสัตว์น้ำจัดเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีแนวโน้มอาจลดลงได้หากขาดการอนุรักษ์ หรือการทดแทนส่วนที่ถูกใช้ไปในธรรมชาติสำหรับงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ รัฐบาลได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำจนเกิดขอบเขต อย่างไรก็ตามมาตรการที่ต้องปฏิบัติตามคือการอนุรักษ์คืองานพัฒนาการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด ซึ่งถือเป็นงานหลักอย่างหนึ่งที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดให้มีคุณภาพควบคู่กับการเพิ่มชนิดและจำนวนสัตว์น้ำจืด อันจะเป็นการทดแทนส่วนที่ถูกใช้ไปในธรรมชาติ เพื่อรักษาสมดุลของปริมาณสัตว์น้ำให้มากพอกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้ราษฎรได้มีความรู้ความชำนาญในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มผลผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออก
2. พัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่
3. พัฒนาศักยภาพของแหล่งทำการประมงให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น
4. ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในปัจจุบันและอนาคต
5. ส่งเสริมและให้ความรู้ทางวิชาการด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแก่บุคคลทั่วไป

วิธีดำเนินงาน

1. จัดทำแผนการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดของหน่วยงาน
2. ประสานหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
3. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำตามแผนการผลิตประจำปี
4. จัดปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำตามแผนการปล่อยประจำปีในแหล่งน้ำที่กำหนด

ผลการดำเนินงาน

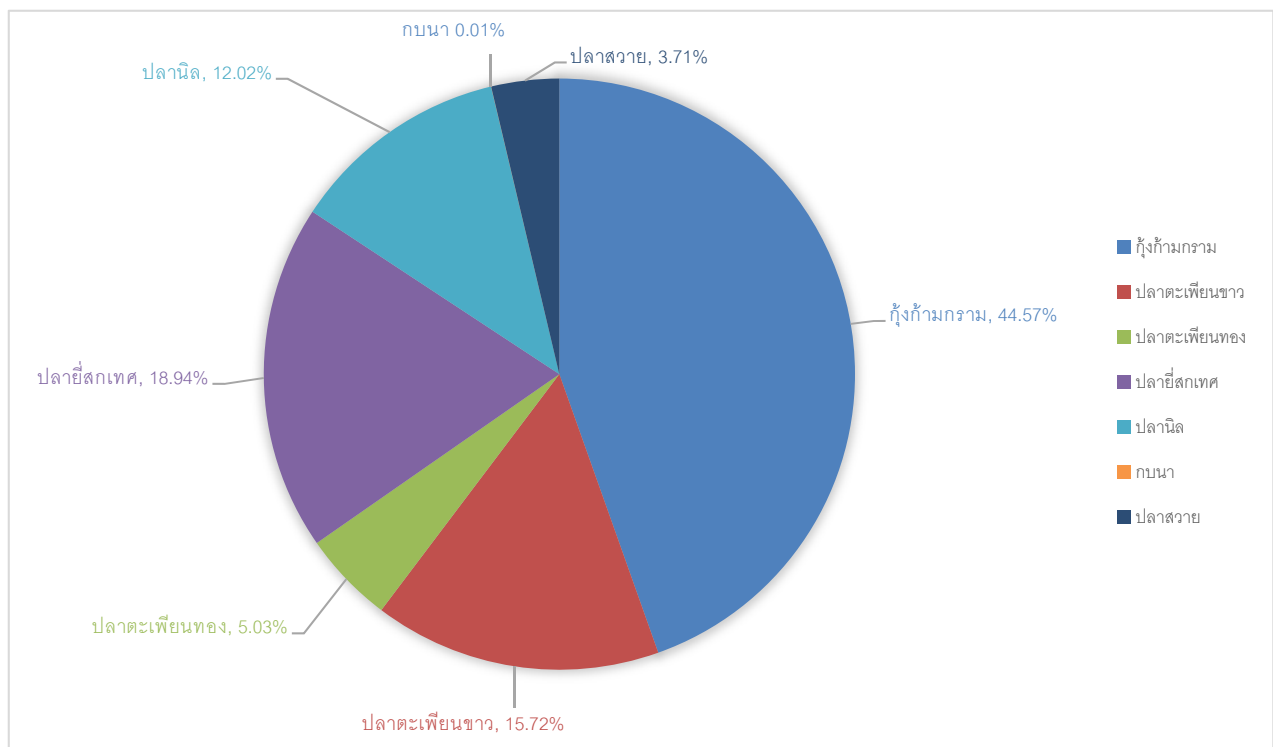
ปีงบประมาณ 2560 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ได้รับงบประมาณในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำในปี 2560 จำนวน 4,500,000 ตัว ซึ่งศูนย์สามารถผลิตพันธุ์สัตว์น้ำได้เป็นไปตามแผนงานทั้งสิ้น 6,954,950 ตัว และได้ปล่อยเพื่อเพิ่มผลผลิตให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี ผลการดำเนินงานปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

ปีงบประมาณ 2560

กิจกรรม	หน่วยวัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2560
1. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด	ตัว	4,500,000	6,954,950
- กุ้งก้ามกราม	ตัว	2,700,000	3,100,000
- ปลาดุกเทศ	ตัว	300,000	1,093,000

- ปลาตะเพียนทอง	ตัว	-	350,000
- ปลายี่สกเทศ	ตัว	400,000	1,317,000
- ปลานวลจันทร์เทศ	ตัว	200,000	-
- ปลานิล	ตัว	800,000	836,250
- กบนา	ตัว	-	700
- ปลาสวาย	ตัว	100,000	258,000
2. ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจัดในแหล่งน้ำธรรมชาติ	ตัว	4,500,000	6,954,950

ผลการดำเนินงานการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ ประจำปี งบประมาณ 2560

แนบ กป.1

คุณสมบัติ

แผนงบประมาณปีโครงการพัฒนาฯ										เป็นนาย 1. สมณสิทธิ์วีจิตร งานโครงการ : การจัดการใช้ที่ดินและสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ										เงินงบประมาณ เงินอุดหนุน เงิน									
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

หลักการและเหตุผล

รัฐบาลมีนโยบายให้ปี พ.ศ. 2557 เป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าการเกษตรที่มีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย ปลอดภัยจากสารตกค้างและได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี แข็งแรง ปราศจากโรคภัยและมีชีวิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเกี่ยวพันโดยตรงต่อความมั่นคงก้าวหน้าของประเทศ และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้บริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพเท่าเทียมสินค้าเกษตรส่งออก อีกทั้งทำให้สินค้าเกษตรมีการเพิ่มมูลค่าขึ้นและสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกไปยังต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายดังกล่าว กรมประมง จึงได้ดำเนินโครงการความปลอดภัยด้านอาหารขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานและมาตรการที่เป็นบรรทัดฐานแก่อาหารสินค้าประมงตลอดจนการพัฒนาระบบการผลิตสัตว์น้ำที่มีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบย้อนหลังกลับได้ทุกระบวนการผลิต ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยกรมประมงทำการตรวจสอบและรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย และมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายความปลอดภัยด้านอาหารของรัฐบาล
2. ส่งเสริมให้ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้เข้าสู่ระบบการผลิตสัตว์น้ำตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย
3. ให้การรับรองฟาร์มเพาะอนุบาลและเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยและมาตรฐานการผลิตสัตว์น้ำที่ดี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. รับสมัครเกษตรกรที่ได้ผ่านการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานประมงจังหวัดเรียบร้อยแล้ว โดยมีเลขประจำฟาร์ม
2. จัดฝึกอบรมเกษตรกร เพื่อให้ความรู้ ทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายความปลอดภัยทางด้านอาหาร และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมแล้วจะถูกเข้าตรวจประเมินฟาร์มตามที่ได้ยื่นคำขอใบรับการรับรองมาตรฐาน หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์และผลการตรวจผ่าน จะได้รับใบรับรองมาตรฐานที่กำหนด
4. หากไม่ผ่านการตรวจประเมิน เกษตรกรเจ้าของฟาร์มจะต้องปรับปรุง แก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จากนั้นจึงถูกตรวจประเมิน หากไม่ผ่านจำต้องทำการปรับปรุงจนกว่าจะผ่าน
5. การรับรองฟาร์มมีกำหนดคราวละ 3 ปี เมื่อใบรับรองหมดอายุลง เกษตรกรสามารถยื่นคำขอเพื่อต่ออายุได้ที่หน่วยงานกรมประมง หากฟาร์มดังกล่าวผ่านการตรวจประเมินก็จะได้รับการต่ออายุ

ปีงบประมาณ 2560

ลำดับที่	กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการปฏิบัติงาน
1.	รับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	ฟาร์ม	375	367
2.	รับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์	ฟาร์ม	276	276
3.	เก็บตัวอย่างวัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่งเลี้ยงเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์/ตรวจวิเคราะห์	ตัวอย่างยา	557	557

แผนและผลการปฏิบัติงานรายรายเดือน ปีงบประมาณ 2560 กิจกรรมหลัก ตรวจสอบและรับรองสินค้าประมง

กิจกรรมย่อย ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

หน่วยงาน
ประจำเดือน

กันยายน 2560

ผู้รายงาน
นายสรยุทธ์ บัวอ่อน

กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ค.ค.59	พ.ย.59	ธ.ค.59	ม.ค.60	ก.พ.60	มี.ค.60	เม.ย.60	พ.ค.60	มิ.ย.60	ก.ค.60	ส.ค.60	ก.ย.60	รวม
1 จำนวนฟาร์มที่เข้าตรวจสอบเป็นมาตรฐาน	ฟาร์ม	แผน	-	10	37	42	52	33	22	43	65	51	20	-	375
	ฟาร์ม	ผลรวม	-	10	40	42	52	34	22	43	57	73	2	-	375
1.1 ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุใบอนุญาตในปี 60 Safety level	ฟาร์ม	แผน								20	20	24	10		74
	ฟาร์ม	ผล								20	20	34			74
1.2 ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุใบอนุญาตในปี 60 GAP กู้กันกรม	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.3 ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุใบอนุญาตในปี 60 GAP ปลานิล (รับรองโดย กทบ.)	ฟาร์ม	แผน				2									2
	ฟาร์ม	ผล													-
1.4 ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุใบอนุญาตในปี 60 GAP ปลาอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน			27	10	20				22	10			89
	ฟาร์ม	ผล			27	10	20				22	10			89
1.5 ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุใบอนุญาตในปี 60 GAP จระเข้	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.6 ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุใบอนุญาตในปี 60 GAP สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.7 ตรวจสอบฟาร์มใหม่ (ขาดการต่ออายุ)	ฟาร์ม	ผลรวม	-												-
GAP กู้กันกรม	ฟาร์ม	ผล													-
GAP ปลานิล (รับรองโดย กทบ.)	ฟาร์ม	ผล													-
GAP ปลาอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-
GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล													-
GAP สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-
Safety level	ฟาร์ม	ผล													-
1.8 ตรวจสอบฟาร์มใหม่ Safety level	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.9 ตรวจสอบฟาร์มใหม่ GAP กู้กันกรม	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-

กิจกรรมย่อย		หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.59	พ.ย.59	ธ.ค.59	ม.ค.60	ก.พ.60	มี.ค.60	เม.ย.60	พ.ค.60	มิ.ย.60	ก.ค.60	ส.ค.60	ก.ย.60	รวม
1.1	ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	แผน					2	2	2	2	2				10
		ฟาร์ม	ผล													-
1.11	ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP ปลาดูอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน				20	20	20	20	20	20				120
		ฟาร์ม	ผล	3			22	22	23	22	22	14	2	2		132
1.12	ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP จระเข้	ฟาร์ม	แผน													-
		ฟาร์ม	ผล													-
1.13	ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน													-
		ฟาร์ม	ผล													-
1.14	ตรวจสอบติดตามฟาร์มเดิม	ฟาร์ม	แผนรวม	-	10	10	10	10	10	-	-	-	16	10	-	76
		ฟาร์ม	ผลรวม	-	10	10	10	10	10	-	-	-	26	-	-	76
1.1	ฟาร์ม GAP (รวม)	ฟาร์ม	แผน	-	10	10	10	10	10	-	-	-	-	-	-	50
		ฟาร์ม	ผล	-	10	10	10	10	10	-	-	-	-	-	-	50
	กักกันกรม	ฟาร์ม	แผน													-
			ผล													-
	ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	แผน													-
			ผล													-
	ปลาดูอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน		10	10	10	10	10							50
			ผล		10	10	10	10	10							50
	จระเข้	ฟาร์ม	แผน													-
			ผล													-
	สัตว์น้ำอื่นๆ		แผน													-
			ผล													-
2. ฟาร์ม SL		ฟาร์ม	แผน										16	10		26
		ฟาร์ม	ผล										26			26

กิจกรรมย่อย		หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.59	พ.ย.59	ธ.ค.59	ม.ค.60	ก.พ.60	มี.ค.60	เม.ย.60	พ.ค.60	มิ.ย.60	ก.ค.60	ส.ค.60	ก.ย.60	รวม
2	รับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		ผลรวม	-	-	-	27	-	32	42	-	87	88	-	-	276
2.1	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 60 Safety level	ฟาร์ม	ผล									20	54			74
2.2	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 60 GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	ผล													-
2.3	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 60 GAP ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	ผล													-
2.4	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 60 GAP ปลานิลอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล				24		10	20			20			74
2.5	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 60 GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล													-
2.6	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 60 GAP สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-
2.7	รับรองฟาร์มใหม่ (ขาดการต่ออายุ) GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	ผลรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	GAP ปลานิล (กบป.)	ฟาร์ม	ผล													-
	GAP ปลานิลอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-
	GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล													-
	GAP สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-
	Safety level	ฟาร์ม	ผล													-
2.8	รับรองฟาร์มใหม่ Safety level	ฟาร์ม	ผล													-
2.9	รับรองฟาร์มใหม่ GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	ผล													-
2.1	รับรองฟาร์มใหม่ GAP ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	ผล													-
2.11	รับรองฟาร์มใหม่ GAP ปลานิลอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล				3		22	22		67	14			128
2.12	รับรองฟาร์มใหม่ GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล													-
2.13	รับรองฟาร์มใหม่ GAP สัตว์น้ำอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-

กิจกรรมย่อย		หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.59	พ.ย.59	ธ.ค.59	ม.ค.60	ก.พ.60	มี.ค.60	เม.ย.60	พ.ค.60	มิ.ย.60	ก.ค.60	ส.ค.60	ก.ย.60	รวม
6.1	ตรวจประเมินฟาร์มตัวอย่าง GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	แผน													-
			ผล													-
6.2	ผลรับรองฟาร์มตัวอย่าง GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน						1							1
6.3	ตรวจติดตามฟาร์มเดิม GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	ผล						1							1
		ฟาร์ม	แผน													-
6.3	ผลรับรองฟาร์มตรวจติดตาม GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
7	ฟาร์มใหม่ GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
7	ผลรับรองฟาร์มใหม่ GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
7	ตรวจประเมินฟาร์ม สอ.3	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
7	ผลการตรวจประเมินฟาร์ม สอ.3	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
8	ตรวจประเมินฟาร์ม สอ.4	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
8	ผลการตรวจประเมินฟาร์ม สอ.4	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
9	ตรวจรับรองสถานที่กันสัตว์น้ำ	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
9	ผลการตรวจรับรองสถานที่กันสัตว์น้ำ	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
10	ตรวจประเมินโรงพยาบาลของหน่วยงาน	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-
10	ผลการตรวจประเมินโรงพยาบาลของหน่วยงาน	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน													-

กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หลักการและเหตุผล

จากสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายพันธุ์ของปลาและสัตว์น้ำจืดตามธรรมชาติ ประกอบกับการทำการประมงเกินกำลังผลิตของแหล่งน้ำตลอดจนภัยธรรมชาติ ส่งผลกระทบเสียหายอย่างรุนแรงต่อชนิดและปริมาณสัตว์น้ำจืดในแหล่งธรรมชาติ กล่าวคือ พันธุ์ปลาน้ำจืดของไทยบางชนิดได้สูญพันธุ์ไป นอกจากนี้ พันธุ์ปลาน้ำจืดของไทยอีกหลายชนิดมีปริมาณลดลงจนกระทั่งอยู่ในสถานะน่าวิตกต่อการสูญพันธุ์ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทยนี้ เป็นโครงการพระราชดำริโครงการหนึ่งซึ่งมุ่งเน้นการเพาะเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำจืดของไทยที่หายากหรือมีโอกาสสูญพันธุ์แล้ว นำมาปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อทดแทนปริมาณสัตว์น้ำที่ถูกทำลาย ซึ่งการเพิ่มผลผลิตของปลาในแหล่งน้ำเป็นการเพิ่มรายได้และเพิ่มปริมาณอาหารโปรตีนแก่ราษฎรผู้ยากไร้ในชนบท นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เกิดการเพาะเลี้ยงในเชิงการค้า ซึ่งจะสามารถเพิ่มผลผลิตปลาไทยจากการเลี้ยง และสามารถเพิ่มรายได้ต่อพื้นที่ของเกษตรกรอันจะเป็นส่วนสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเพาะเลี้ยง ตลอดจนสามารถคืนความหลากหลายของชนิดปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย อันจะนำมาซึ่งการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนตลอดไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี จึงดำเนินการเพาะพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย ปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเพิ่มผลผลิตและเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย
2. เพื่อศึกษาวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดของไทยที่หายากและใกล้สูญพันธุ์
3. เพื่อเพิ่มผลผลิตพันธุ์ปลาและพันธุ์สัตว์น้ำจืดของไทยในแหล่งน้ำธรรมชาติ

เป้าหมาย

1. ผลิตพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย จำนวน 200,000 ตัว
2. ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำและสัตว์น้ำจืดของไทยลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 200,000 ตัว

พื้นที่ดำเนินการ

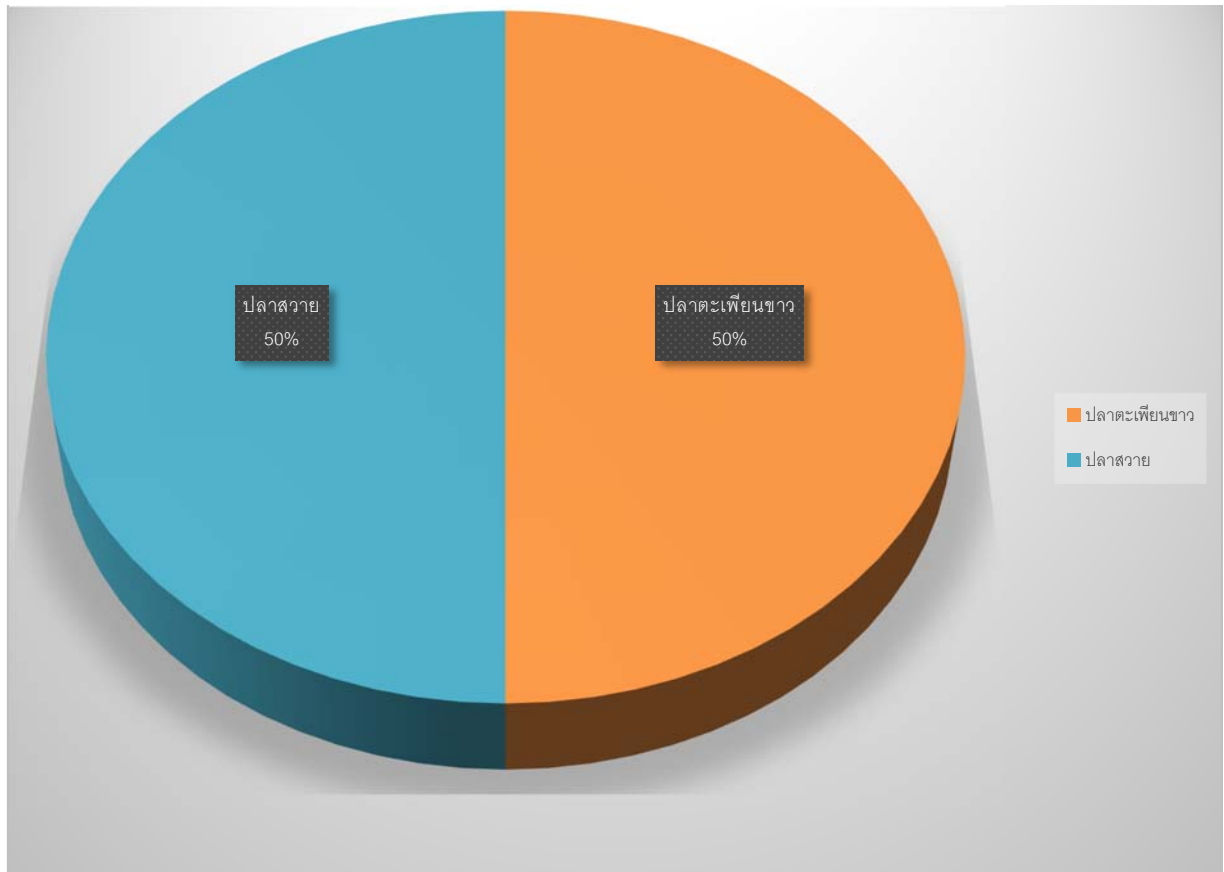
แหล่งน้ำภายในจังหวัดปราจีนบุรี

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2560

กิจกรรม	หน่วยวัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2560
1. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด	ตัว	200,000	200,000
- ปลาตะเพียนขาว	ตัว	150,000	100,000
- ปลาสร้อยขาว	ตัว	50,000	100,000
2. ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืดในแหล่งน้ำธรรมชาติ	ตัว	200,000	200,000

ผลการดำเนินงานการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืดในแหล่งน้ำธรรมชาติ ประจำปีงบประมาณ 2560

ปฏิทินแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

หน่วยงาน : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

แผนงบประมาณ :

ผลผลิต : เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

กิจกรรม : สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรม/งานที่จะทำ	แผน	งบประมาณ (บาท)	หน่วยนับ	รวมแผน	แผนการปฏิบัติงาน												
					ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
๑) สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑.ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ -ปลาตะเพียนขาว	200,000		ตัว	200,000	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000	50,000	50,000	-	-
	150,000		แผน	150,000	-	-	-	-	-	-	-	-	50,000	50,000	50,000	-	-
			ผล	100,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000	-
-ปลาสวาย	50,000		แผน	50,000	-	-	-	-	-	-	-	-	50,000	-	-	-	-
			ผล	100,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000	-
	200,000		แผน	200,000	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000	50,000	50,000	-	-
๑.ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจิ๊ด			ผล	200,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000	-	200,000	-

กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ 3 กรกฎาคม 2560

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ร่วมกับ สำนักก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ ที่ 7 (อ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา) ปล่อยพันธุ์ปลาตะเพียนทอง จำนวน 100,000 ตัว ณ อ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา ต.แก่งดินสอ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

วันที่ 25 สิงหาคม 2560

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ปล่อยพันธุ์ปลาสร้อย จำนวน 100,000 ตัว ณ อ่างเก็บน้ำห้วยลานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.บุพราหมณ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับเกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสม (Zoning) ปีงบประมาณ 2560

ชื่อโครงการ ส่งเสริมเกษตรกรเชิงรุกด้านประมง (Zoning by Agri - map)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว หรือพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว
ปรับเปลี่ยนกิจกรรมสู่การเลี้ยงสัตว์น้ำ
2. เพื่อส่งเสริมอาชีพทางเลือกให้แพร่หลายสู่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความ
ยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย/สถานที่การดำเนินการ

- ดำเนินการในพื้นที่ 31 จังหวัด
- พื้นที่ดำเนินการ 3,000 ไร่
- เกษตรกร 2,213 ราย

ภาคเหนือ ดำเนินการ 8 จังหวัด

ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ พิจิตร สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร และพิจิตร

ภาคกลาง ดำเนินการ 6 จังหวัด

ได้แก่ ปราจีนบุรี นครนายก ราชบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี และอุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการ 14 จังหวัด

ได้แก่ หนองคาย เลย สกลนคร มุกดาหาร ขอนแก่น บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์
อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร นครราชสีมา และชัยภูมิ

ภาคใต้ ดำเนินการ 3 จังหวัด

ได้แก่ พัทลุง สงขลา และยะลา

กิจกรรมและวิธีดำเนินการ

1. ดำเนินการส่งเสริม แนะนำ และถ่ายทอดสดให้ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงปลาที่เหมาะสม ให้แก่
เกษตรกร
2. สนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนให้แก่เกษตรกร รายละ 1,600 บาท

จากการดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ภายใต้แผนงาน/กิจกรรม โครงการบริหารจัดการเขตเกษตร
เศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ใน
ปีงบประมาณ 2560 สามารถสรุปผลการดำเนินงานโดยแยกเป็นกิจกรรม ได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการฯ แก่เจ้าหน้าที่

กิจกรรมที่ 2 ผลิตลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ได้ทำการผลิตลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพ
ดำเนินการระหว่างเดือน ธันวาคม 2559 – เดือน พฤษภาคม 2560 จำนวน 240,000 ตัว ในการแจกจ่ายให้แก่
เกษตรกร จำนวน 40 รายที่ร่วมโครงการฯ

กิจกรรมที่ 3 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยง

3.1 ให้คำแนะนำและเก็บข้อมูลผลผลิตปลานิลของเกษตรกร

1. ให้คำแนะนำการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรก่อนเลี้ยง 40 ราย
 2. ให้คำแนะนำการเพิ่มผลผลิตปลานิลของเกษตรกรระหว่างเลี้ยง 40 ราย
 3. เก็บข้อมูลผลผลิตปลานิลของเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ 40 ราย
 4. เก็บข้อมูลผลผลิตปลานิลของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการฯ 40 ราย
- 3.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตฟาร์มตัวอย่างด้านการเลี้ยงและแนวทางการลดต้นทุน

- คัดเลือกฟาร์มตัวอย่างในพื้นที่จำนวน 1 ฟาร์ม

ชื่อ-นามสกุล นางประทุม เฉลิมลอย

ที่ตั้งฟาร์ม เลขที่ 9 หมู่ที่ 1 ตำบล บางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

เลขทะเบียนฟาร์ม 2501012867

ลักษณะการเลี้ยง บ่อดิน

แนวทางการปฏิบัติในการเพิ่มผลผลิตเริ่มจากการเตรียมบ่อโดยหว่านปูนขาวในอัตรา 100-150 กิโลกรัม/ไร่ และตากบ่อทิ้งไว้ประมาณ 3-7 วัน เพื่อช่วยปรับสภาพดินให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาและช่วยลดเชื้อโรคและก๊าซไข่เน่าซึ่งเป็นพิษต่อสัตว์น้ำที่พื้นบ่อ หว่านปุ๋ยมูลสัตว์แห้งหรือผ่านการหมักในอัตรา 100-200 กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มอาหารธรรมชาติในระยะแรกของการเตรียมบ่อ การกรองน้ำเข้าบ่อโดยใช้ถุงกรองเพื่อป้องกันศัตรูลูกปลานิล การปล่อยลูกพันธุ์ปลาในอัตราที่เหมาะสม 2,500-4,000 ตัว/ไร่ ลูกปลาจะมีการเจริญเติบโตเร็วและมีขนาดสม่ำเสมอ และการอนุบาลในช่วง 3 เดือนแรกโดยสร้างอาหารธรรมชาติเป็นหลัก อาจจะใช้มูลสัตว์แห้ง อัตรา 150-300 กิโลกรัม/ไร่/เดือน ในช่วง 3 เดือนแรกควรรักษาสีน้ำให้คงที่เพื่อให้มีอาหารธรรมชาติอยู่เสมอมารให้

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับเกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสม (Zoning)

แผน-ผล การปฏิบัติงาน โครงการบริหารจัดการเกษตรกรรมสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปาล์ม) ประจำปีงบประมาณ 2560

หน่วยงาน :ศพอ.ปราชญ์บุรี

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	แผน - ผล สรุป	เดือน												หมายเหตุ	
				ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
1. ประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ																	
1.1 ประชุมชี้แจง แผน-ผล รายละเอียดโครงการ	2	ครั้ง	แผน	1		1								1			
			ผล	1		1											
2. ผลักดันผู้ปลูกปาล์มคุณภาพ																	
2.1 ผลักดันผู้ปลูกปาล์มคุณภาพเกษตรกรให้เกษตรกร	240,000	ตัว	แผน	240,000			48,000	48,000	48,000	48,000	48,000	48,000					
			ผล	240,000				30000	90000	48000	42000	30000					
3. การเพิ่มประสิทธิภาพและการเพิ่มผลผลิต																	
3.1 ให้น้ำและปุ๋ยแก่เกษตรกร																	
3.1.1 ให้น้ำและปุ๋ยแก่เกษตรกรเพิ่มผลผลิตปาล์มของเกษตรกร ก่อนเลี้ยง	40	ราย	แผน	40			8	8	8	8	8	8					
			ผล	40			8	8	8	8	8						
3.1.2 ให้น้ำและปุ๋ยแก่เกษตรกรเพิ่มผลผลิตปาล์มของเกษตรกร ระหว่างเลี้ยง	40	ราย	แผน	40							6	6	7	7	7	7	
			ผล	40								6	6	7	7	7	7
3.1.3 เก็บข้อมูลผลผลิตปาล์มของเกษตรกร ก่อนนำ มารับประกัน	40	ราย	แผน	40			10	15	15								
			ผล	40			10	15	15								
3.1.4 เก็บข้อมูลผลผลิตปาล์มของเกษตรกร หลังนำ มารับประกัน	40	ราย	แผน	40													
			ผล	11													
3.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตฟาร์มตัวอย่างการเพิ่ม ผลผลิต	1	ฟาร์ม	แผน	1			1										
			ผล	1			1										
3.3 ผลักดันผู้รับเกษตรกร (รายละเอียด ๕๐ ครัว)	40	ราย	แผน	40						10	15	15					
			ผล	40							10	15	15				
4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์ม																	
4.1 จัดทำคู่มือเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการผลิตปาล์ม(ส่วนกลาง)	40	เล่ม	แผน	40			40										
			ผล	40			40										
4.2 แจกจ่ายคู่มือ/ ให้น้ำและปุ๋ยแก่เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการผลิตปาล์ม	40	เล่ม	แผน	40				40									
			ผล	40					40								
4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามคู่มือการเพิ่ม ประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการผลิตปาล์ม	40	ราย	แผน	40						8	8	8	8	8	8	8	
			ผล	40							8	8	8	8	8	8	8
4.4 เก็บข้อมูล/สรุปผล ต้นทุนการเลี้ยงปาล์มของ เกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ ปี 2559		ราย	แผน	67													
			ผล	67					41	10	16						
5. บริหารโครงการและติดตามประเมินผล																	
5.1 งานบริหารโครงการและติดตามประเมินผล	12	ครั้ง	แผน	12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
			ผล	0													

***เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เริ่มผลิตเนื่องจากระยะเวลาในการเลี้ยงของเกษตรกรอยู่ระหว่าง 8-12 เดือน เป็นส่วนใหญ่

โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
เพื่อพัฒนาระบบนิเวศของแหล่งน้ำและการประมง
อ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี ปีงบประมาณ 2560

1. หลักการและเหตุผล

จากการดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรีย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศทางน้ำและการประมง ประชากรสัตว์น้ำ แพลงก์ตอน สัตว์หน้าดิน พรรณไม้น้ำ และคุณภาพน้ำ มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรวมทั้งอาจกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจสังคมชาวประมงและกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งในระยะก่อสร้างและหลังการพัฒนาโครงการการดำเนินงานตามแผนการติดตามตรวจสอบระบบนิเวศแหล่งน้ำและการประมงเพื่อประเมินผลกระทบต่อสภาพชีววิทยาแหล่งน้ำและการประมงภายหลังมีโครงการการเปลี่ยนแปลงที่ทราบจะนำไปเปรียบเทียบกับการประเมินในเบื้องต้นและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดทำแผนการพัฒนาและอนุรักษ์ระบบนิเวศทางน้ำและทรัพยากรประมงแบบยั่งยืน

จากการสำรวจความหลากหลายชนิดของพรรณปลาในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงและลุ่มน้ำปราจีนบุรี โดยอภิชาติ และอภินิธิ (2551) พบพันธุ์ปลาในลุ่มน้ำปราจีนบุรี 135 ชนิด โดยพบปลาในวงศ์ปลาตะเพียน ปลาสร้อย และปลาชิว มีความหลากหลายชนิดมากที่สุด 47 ชนิด ปริมาณปลาที่พบในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี มีปริมาณเฉลี่ย 1,690 ตัวต่อ 100 ตารางเมตร โดยลุ่มน้ำย่อยคลองพระปรัง ในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรีพบมีปริมาณปลาเฉลี่ยต่อพื้นที่สูงสุด นอกจากนี้พบว่ามีความแตกต่างกันตามฤดูกาล

ส่วนการติดตามตรวจสอบระบบนิเวศของแหล่งน้ำและการประมงในอ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559 พบชนิดสัตว์น้ำเฉลี่ยบริเวณอ่างเก็บน้ำและ ท้ายอ่างเก็บน้ำจำนวน 36 และ 65 ชนิด ปริมาณชนิดเฉลี่ยรวมพบ 70 ชนิด เช่น ปลาแปบ ปลาไส้ตันตาขาว ปลาชิวหนวดยาว ปลาช้อยอกหางเหลือง และปลากะมัง เป็นต้น โดยมีกำลังการผลิตทางการประมง (standing crop) เฉลี่ย บริเวณอ่างเก็บน้ำและท้ายอ่างเก็บน้ำ 2.66 และ 9.01 กิโลกรัม/ไร่ มีกำลังการผลิตทางการประมงเฉลี่ยรวม 11.66 กิโลกรัม/ไร่ (รายงานของคณะทำงานกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืด สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรประมงน้ำจืด สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง, 2559)

จะเห็นได้ว่าอ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี มีกำลังการผลิตทางการประมงและความหลากหลายของสัตว์น้ำค่อนข้างสูง เป็นแหล่งประกอบอาชีพการประมงให้แก่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์

ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในอ่างเก็บน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำทดแทนที่ถูกจับไปใช้ประโยชน์และเพิ่มความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำ

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดกรมประมง

4. วิธีการดำเนินงาน

ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำชนิดต่างๆ ในอ่างเก็บน้ำ ได้แก่ ปลาตะเพียน ปลาสวาย ปลาไทยชนิดอื่นๆ และพันธุ์กึ่งก้ามกรามรวมทั้งสิ้น 1 ล้านตัว เพื่อขยายพันธุ์ เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำและคงความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำ

5. ระยะเวลาดำเนินงาน

ดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 – กันยายน 2560

6. งบประมาณ

งบปกติของหน่วยงาน

7. การประเมินผลงาน

7.1 รายงานผลการดำเนินงาน 4 ครั้ง ทุก 3 เดือน

7.2 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ

.....
แผนการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
เพื่อพัฒนาระบบนิเวศของแหล่งน้ำและการประมง
อ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี ปีงบประมาณ 2560

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวน (ตัว)	หน่วยงานรับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	3 พฤศจิกายน 2559	ปลาดุก	200,000	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี	
		ปลาสวาย	100,000		
2	28 มีนาคม 2560	กุ้งก้ามกราม	700,000		
รวม			1,000,000		

กิจกรรมโครงการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ. ปราจีนบุรี

โครงการช่วยเหลือและเคลื่อนย้ายปลาและสัตว์น้ำ
เพื่อการพัฒนาระบบนิเวศของแหล่งน้ำและการประมง
อ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรีปีงบประมาณ 2560

1. หลักการและเหตุผล

จากการดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรีย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศทางน้ำและการประมงประชากรสัตว์น้ำ แพลงก์ตอนสัตว์หน้าดินพรรณไม้น้ำ และคุณภาพน้ำมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรวมทั้งอาจกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจสังคมชาวประมงและกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งในระยะก่อสร้างและหลังการพัฒนาโครงการการดำเนินงานตามแผนการติดตามตรวจสอบระบบนิเวศแหล่งน้ำและการประมงเพื่อประเมินผลกระทบต่อสภาพชีววิทยาแหล่งน้ำและการประมงภายหลังมีโครงการการเปลี่ยนแปลงที่ทราบจะนำไปเปรียบเทียบกับการประเมินในเบื้องต้นและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดทำแผนการพัฒนาและอนุรักษ์ระบบนิเวศทางน้ำและทรัพยากรประมงแบบยั่งยืน

จากการสำรวจความหลากหลายชนิดของพรรณปลาในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงและลุ่มน้ำปราจีนบุรีโดยอภิชาติ และอภิตี (2551) พบพันธุ์ปลาในลุ่มน้ำปราจีนบุรี 135 ชนิด โดยพบปลาในวงศ์ปลาตะเพียน ปลาสร้อย และปลาชิว มีความหลากหลายชนิดมากที่สุด 47 ชนิด ปริมาณปลาที่พบในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรีมีปริมาณเฉลี่ย 1,690 ตัวต่อ 100 ตารางเมตร โดยลุ่มน้ำย่อยคลองพระปรัง ในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรีพบมีปริมาณปลาเฉลี่ยต่อพื้นที่สูงสุด นอกจากนี้พบว่ามีความแตกต่างกันตามฤดูกาล

จะเห็นได้ว่าอ่างเก็บน้ำโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรีมีกำลังการผลิตทางการประมงและความหลากหลายของสัตว์น้ำค่อนข้างสูง เป็นแหล่งประกอบอาชีพการประมงให้แก่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินสภาพทรัพยากรประมงในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยโสมงและบริเวณท้ายน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการ

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดกรมประมง

4. วิธีการดำเนินงาน

1. สำรวจสภาพแวดล้อมบริเวณท้ายเขื่อนและห้วยโสมง
2. รวบรวมพันธุ์ปลา/พันธุ์สัตว์น้ำและช่วยเหลือเคลื่อนย้ายจากบริเวณท้ายเขื่อนไปยังบริเวณเหนือเขื่อน

5. ระยะเวลาดำเนินงาน

ดำเนินการสำรวจ/รวบรวมและเคลื่อนย้าย ตั้งแต่เดือน มิถุนายน – กันยายน 2560

แผนการปฏิบัติงาน	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. การสำรวจสภาพแวดล้อมบริเวณท้ายเขื่อนและห้วยโสมง	/			
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ	/	/	/	
3. การรวบรวมพันธุ์ปลา/พันธุ์สัตว์น้ำและช่วยเหลือเคลื่อนย้ายจากบริเวณท้ายเขื่อนไปยังบริเวณเหนือเขื่อน		/	/	/
4. รายงานสรุปผลการดำเนินงาน				/

6. งบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ.2560 เป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 300,000.- บาท

7. การประเมินผลงาน

7.1 รายงานผลการดำเนินงานทุกวันที่ 25 ของทุกเดือน ผ่านกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

7.2 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ

.....

แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี
(เพื่อรวบรวมช่วยเหลือและเคลื่อนย้ายพันธุ์สัตว์น้ำ)

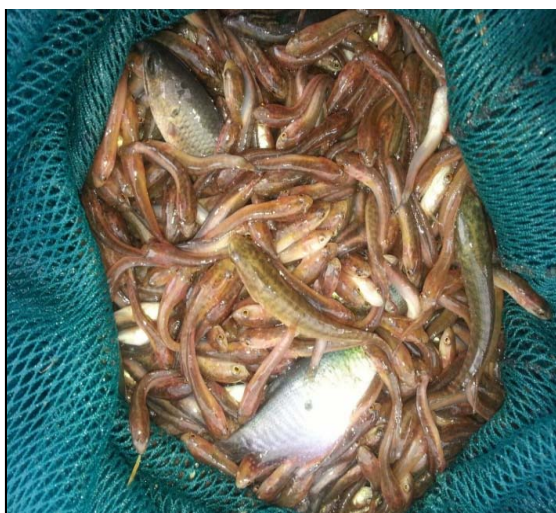
งบประมาณที่ได้รับ	ประเภทค่าใช้จ่าย	ใช้ไป	คงเหลือ	หมายเหตุ
300,000 บาท				
	ค่าล่วงเวลา	83,980.00		
	ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ	16,660.00		
	ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์	4,550.00		
	ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษายานพาหนะ	30,999.23		
	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	55,004.00		
	ค่าวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ	108,586.00		
	รวม	299,779.23	220.77	

สัตว์น้ำที่รวบรวม และเคลื่อนย้าย ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ 37 ชนิด รวมปริมาณ 661.9 กิโลกรัม
ประกอบด้วย

- ปลาสวาย จำนวน 257 กิโลกรัม
- ปลาตะเพียนทอง จำนวน 112 กิโลกรัม
- ปลาตะเพียนขาว จำนวน 30.5 กิโลกรัม
- ปลาอีสงเทศ จำนวน 17 กิโลกรัม
- ปลานวลจันทร์เทศ จำนวน 12 กิโลกรัม
- ปลาเก๋า จำนวน 18.9 กิโลกรัม
- ปลาพรหมหัวเหิน จำนวน 35 กิโลกรัม
- ปลาดุก จำนวน 7 กิโลกรัม

• ปลาสด	จำนวน 8.2	กิโลกรัม
• ปลาหมอ	จำนวน 2.7	กิโลกรัม
• ปลาสวายนกเขา	จำนวน 5.2	กิโลกรัม
• ปลาสวายขาว	จำนวน 4.4	กิโลกรัม
• ไหลนา	จำนวน 2.3	กิโลกรัม
• หอยขม	จำนวน 15	กิโลกรัม
• กุ้งฝอย	จำนวน 5.2	กิโลกรัม
• ปลาแรด	จำนวน 8.5	กิโลกรัม
• ปลาดุกอุย	จำนวน 6.5	กิโลกรัม
• ปลาหมอช้างเหยียบ	จำนวน 3.7	กิโลกรัม
• ปลาบู่ทราย	จำนวน 4.5	กิโลกรัม
• ปลาสวายเกล็ดถี่	จำนวน 18.5	กิโลกรัม
• กุ้งก้ามกราม	จำนวน 4.7	กิโลกรัม
• ปลากระดี่หม้อ	จำนวน 2.6	กิโลกรัม
• ชะโชนเนื้ออ่อน	จำนวน 2.4	กิโลกรัม
• ปลาชีวกวาย	จำนวน 5	กิโลกรัม
• ปลาชีวนวดยาว	จำนวน 2.3	กิโลกรัม
• ปลาแขยงข้างลาย	จำนวน 0.8	กิโลกรัม
• ปลาแขยงใบข้าว	จำนวน 1.3	กิโลกรัม
• ปลากดเหลือง	จำนวน 5.2	กิโลกรัม
• ปลากระทิง	จำนวน 3.4	กิโลกรัม
• ปลากระแห	จำนวน 13.5	กิโลกรัม
• ปลากระสูบ	จำนวน 1.2	กิโลกรัม
• ปลาสลาด	จำนวน 3.4	กิโลกรัม
• ปูนา	จำนวน 13	กิโลกรัม
• หอยโข่ง	จำนวน 8.5	กิโลกรัม
• เต่านา	จำนวน 8	กิโลกรัม
• เต่าดำ	จำนวน 4	กิโลกรัม
• ปลาช่อน	จำนวน 8.5	กิโลกรัม

กิจกรรมสัตว์น้ำที่รวบรวมและเคลื่อนย้าย

กิจกรรมสัตว์น้ำที่รวบรวมและเคลื่อนย้าย

กิจกรรมสัตว์น้ำที่รวบรวมและเคลื่อนย้าย

กิจกรรมงานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

วัตถุประสงค์

งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ เป็นโครงการที่กรมประมงได้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ใช้ในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในราคาที่ยกเว้นกำไรที่กำหนด และนำเงินรายได้จากการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

เข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของกรมบัญชีกลาง

ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2560

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ดำเนินการผลิตและจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำจืดจำนวน 8 ชนิด รวมทั้งสิ้น 1,069,910 ตัว เป็นเงิน 178,300.00 บาท

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ ประจำปี เดือน กันยายน พ.ศ. 2560 ประจำปีงบประมาณ 2560

เงินทุนหมุนเวียน ในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้งและพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ

ชนิด	ขนาด	จำนวน(ตัว)		จำนวนเงิน (บาท)		หมายเหตุ
		เดือนนี้	รวมแต่ต้นปี	รวมเดือนนี้	รวมแต่ต้นปี	
ปลานิล	2-3 ซม.	89,500	561,800	8,950.00	56,180.00	
	3-5 ซม.	15,400	200,400	3,080.00	40,080.00	
ปลานิลแดง	2-3 ซม.	9,900	45,100	1,980.00	9,020.00	
	3-5 ซม.	-	11,400	-	4,560.00	
ปลานิลแปลงเพศ	2-3 ซม.	1,500	1,500	450.00	450.00	
	3-5 ซม.	-	-	-	-	
ปลานิลแดงแปลงเพศ	2-3 ซม.	-	-	-	-	
	3-5 ซม.	-	1,500	-	900.00	
ปลาดุกอุยเทศ .	2-3 ซม.	-	-	-	-	
ปลาดุกพื้นขาว	2-3 ซม.	-	18,200	-	1,820.00	
	3-5 ซม.	-	38,400	-	7,680.00	
กบ	อายุ 15 วัน	-	1,200	-	600.00	
	อายุ 30 วัน	-	22,160	-	22,160.00	
	อายุ 45 วัน	-	500	-	750.00	
ปลาหมอสีเทศ	2-3 ซม.	-	31,500	-	3,150.00	
	3-5 ซม.	-	-	-	-	
ปลาไน	2-3 ซม.	-	-	-	-	
ปลาสวาย	2-3 ซม.	-	9,000	-	1,800.00	
	3-5 ซม.	-	16,000	-	6,400.00	
	5-7 ซม.	-	1,250	-	750.00	
กุ้งก้ามกราม	0.8-1.0 ซม.	-	-	-	-	
	1-1.5 ซม.	-	110,000	-	22,000.00	
รวม		116,300.00	1,069,910.00	14,460.00	178,300.00	

งบประมาณรายจ่ายประจำปี

ประจำปีงบประมาณ 2561

แผนงาน พื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ผลผลิต พัฒนาศักยภาพด้านการประมง

กิจกรรม พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	430,000.00	429,408.91	590.09
รวม	430,000.00	429,408.91	590.09

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

โครงการ พัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

กิจกรรม ตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	724,140.00	724,120.12	19.88
รวม	724,140.00	724,120.12	19.88

แผนงาน ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการดำเนินงานตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	30,000.00	29,913.95	86.05
รวม	30,000.00	29,913.95	86.05

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

โครงการ ส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านการประมง

กิจกรรม ส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านการประมง (Zoning by Agri map)

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	200,600.00	200,484.50	115.50
รวม	200,600.00	200,484.50	115.50

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

โครงการ จัดระเบียบการประมงให้เป็นมาตรฐาน

กิจกรรม จัดระเบียบการประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	16,250.00	15,920.00	330.00
รวม	16,250.00	15,920.00	330.00

แผนงาน พื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
 ผลผลิต พัฒนาศักยภาพด้านการประมง
 กิจกรรม พัฒนาศักยภาพให้เกษตรกร

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าสาธารณูปโภค	217,000.00	212,663.46	4,336.54
รวม	217,000.00	212,663.46	4,336.54

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
 โครงการ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
 กิจกรรม ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	391,390.00	391,267.70	122.30
รวม	391,390.00	391,267.70	122.30

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
 โครงการ พัฒนาเกษตรกรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)
 กิจกรรม พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	142,000.00	141,908.97	91.03
รวม	142,000.00	141,908.97	91.03

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
 โครงการ พัฒนาเกษตรกรอินทรีย์
 กิจกรรม พัฒนาเกษตรกรอินทรีย์

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	121,500.00	121,368.60	131.40
รวม	121,500.00	121,368.60	131.40

แผนงาน บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
 โครงการ ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
 กิจกรรม สนับสนุนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	120,550.00	120,086.60	463.40
รวม	120,550.00	120,086.60	463.40

แผนงาน บุคลากรภาครัฐ (ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ)

รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ
 กิจกรรม บุคลากรภาครัฐด้านประมง

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	2,327,720.00	2,327,720.00	0.00
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	107,360.00	107,360.00	0.00
รวม	2,435,080.00	2,435,080.00	0.00

แผนงาน งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ
 ผลผลิต งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ
 กิจกรรม งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

หมวดรายจ่าย	ได้รับ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	120,000.00	119,578.80	421.20
ค่าสาธารณูปโภค	10,000.00	10,000.00	0
รวม	130,000.00	129,578.80	421.20

ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2561

กิจกรรมพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

หลักการและเหตุผล

จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ความต้องการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรด้านสัตว์น้ำจึงเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีแนวโน้มอาจลดลงได้หากขาดการอนุรักษ์ หรือการทดแทนส่วนที่ถูกใช้ไปในธรรมชาติสำหรับงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ รัฐบาลได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำจนเกิดขอบเขต อย่างไรก็ตามมาตรการที่ต้องปฏิบัติควบคู่กับการอนุรักษ์คืองานพัฒนาการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด ซึ่งถือเป็นงานหลักอย่างหนึ่งที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดให้มีคุณภาพควบคู่กับการเพิ่มชนิดและจำนวนสัตว์น้ำจืด อันจะเป็นการทดแทนส่วนที่ถูกใช้ไปในธรรมชาติ เพื่อรักษาสมดุลของปริมาณสัตว์น้ำให้มากพอกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้ราษฎรได้มีความรู้ความชำนาญในด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มผลผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออก
2. พัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่
3. พัฒนาศักยภาพของแหล่งทำการประมงให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น
4. ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในปัจจุบันและอนาคต
5. ส่งเสริมและให้ความรู้ทางวิชาการด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแก่บุคคลทั่วไป

วิธีดำเนินงาน

1. จัดทำแผนการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดของหน่วยงาน
2. ประสานหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
3. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำตามแผนการผลิตประจำปี
4. จัดปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำตามแผนการปล่อยประจำปีในแหล่งน้ำที่กำหนด

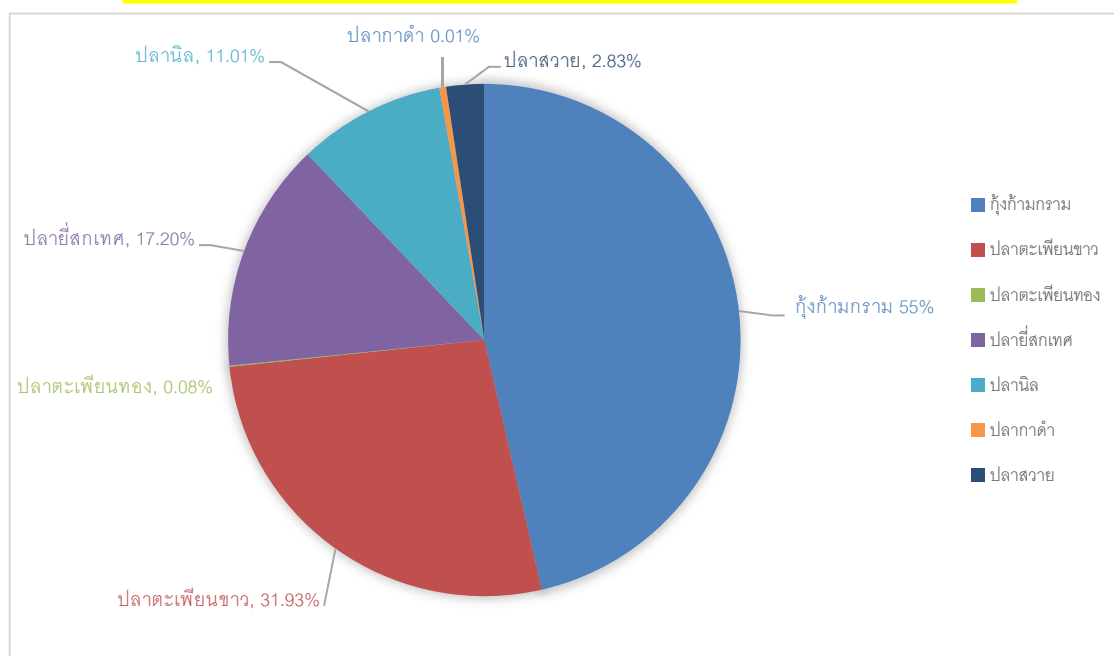
ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2561 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ได้รับงบประมาณในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำในปี 2561 จำนวน 4,000,000 ตัว ซึ่งศูนย์สามารถผลิตพันธุ์สัตว์น้ำได้เป็นไปตามแผนงานทั้งสิ้น 4,741,500 ตัว และได้ปล่อยเพื่อเพิ่มผลผลิตให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี ผลการดำเนินงานปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

ปีงบประมาณ 2561

กิจกรรม	หน่วยวัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2560
1. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด	ตัว	4,000,000	4,741,500
- กุ้งก้ามกราม	ตัว	2,400,000	2,200,000
- ปลาดูเพียนขาว	ตัว	500,000	1,277,000
- ปลาดูเพียนทอง	ตัว	250,000	3,000
- ปลาเยี่ยงเทศ	ตัว	200,000	688,000
- ปลานิล	ตัว	500,000	440,500
- ปลาสวาย	ตัว	100,000	113,000
- ปลาเก๋า	ตัว	50,000	20,000
2. ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืดในแหล่งน้ำธรรมชาติ	ตัว	4,000,000	4,741,500

ผลการดำเนินงานการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ ประจำปี งบประมาณ 2560

กิจกรรมกิจกรรมพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

หลักการและเหตุผล

รัฐบาลมีนโยบายให้ปี พ.ศ. 2557 เป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าการเกษตรที่มีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย ปลอดภัยจากสารตกค้างและได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี แข็งแรง ปราศจากโรคภัยและมีชีวิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเกี่ยวพันโดยตรงต่อความมั่นคงก้าวหน้าของประเทศ และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้บริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพเท่าเทียมสินค้าเกษตรส่งออก อีกทั้งทำให้สินค้าเกษตรมีการเพิ่มมูลค่าขึ้นและสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกไปยังต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายดังกล่าว กรมประมง จึงได้ดำเนินโครงการความปลอดภัยด้านอาหารขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานและมาตรการที่เป็นบรรทัดฐานแก่อาหารสินค้าประมงตลอดจนการพัฒนากระบวนการผลิตสัตว์น้ำที่มีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบย้อนหลังกลับได้ทุกระบวนการผลิต ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยกรมประมงทำการตรวจสอบและรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย และมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายความปลอดภัยด้านอาหารของรัฐบาล
2. ส่งเสริมให้ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้เข้าสู่ระบบการผลิตสัตว์น้ำตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย
3. ให้การรับรองฟาร์มเพาะอนุบาลและเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีที่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยและมาตรฐานการผลิตสัตว์น้ำที่ดี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. รับสมัครเกษตรกรที่ได้ผ่านการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานประมงจังหวัดเรียบร้อยแล้ว โดยมีเลขประจำฟาร์ม
2. จัดฝึกอบรมเกษตรกร เพื่อให้ความรู้ ทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายความปลอดภัยทางด้านอาหาร และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมแล้วจะถูกเข้าตรวจประเมินฟาร์มตามที่ได้ยื่นคำขอใบรับการรับรองมาตรฐาน หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์และผลการตรวจผ่าน จะได้รับใบรับรองมาตรฐานที่กำหนด
4. หากไม่ผ่านการตรวจประเมิน เกษตรกรเจ้าของฟาร์มจะต้องปรับปรุง แก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จากนั้นจึงถูกตรวจประเมิน หากไม่ผ่านจำต้องทำการปรับปรุงจนกว่าจะผ่าน
5. การรับรองฟาร์มมีกำหนดคราวละ 3 ปี เมื่อใบรับรองหมดอายุลง เกษตรกรสามารถยื่นคำขอเพื่อต่ออายุได้ที่หน่วยงานกรมประมง หากฟาร์มดังกล่าวผ่านการตรวจประเมินก็จะได้รับการต่ออายุ

ปีงบประมาณ 2561

ลำดับที่	กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการปฏิบัติงาน
1.	จำนวนฟาร์มที่เข้าตรวจประเมินมาตรฐาน	ฟาร์ม	503	508
2.	รับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ฟาร์ม	-	294
3.	เก็บตัวอย่างวัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่งเลี้ยงเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์/ตรวจวิเคราะห์	ตัวอย่างยา	752	851

แผนและผลการปฏิบัติงานรายเดือน ปีงบประมาณ 2561 กิจกรรมหลัก ตรวจสอบและรับรองสินค้าประมง

กิจกรรมย่อย ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปทุมธานี

หน่วยงาน

งบประมาณที่ได้รับ 724,140.00 บาท

กันยายน 2561

ประจำเดือน

งบประมาณที่ค่าใช้จ่าย 424,120.12 บาท

ผู้รายงาน

นายสรยุทธ์ บัวอ่อน

กิจกรรมย่อย		หน่วยนับ	แผน/ผล	ค.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ส.ค.61	ก.ย.61	รวม
1	จำนวนฟาร์มที่เข้าตรวจสอบมาตรฐาน	ฟาร์ม	แผน	52	70	73	81	79	55	43	25	25	-	-	-	503
1.1	ตรวจสอบฟาร์มเริ่มที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 Safety level	ฟาร์ม	ผลรวม	52	70	73	88	79	74	24	24	10	14	-	-	508
1.2	ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	แผน													-
1.3	ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP ปลานิล (รับรองโดย กมป.)	ฟาร์ม	ผล													-
1.4	ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP ปลาน้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน													-
1.5	ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล													-
1.6	ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP สัตว์น้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน													-
1.7	ตรวจสอบฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP กุ้งทะเล (รับรองโดย กมป.)	ฟาร์ม	ผล													-
1.8	ตรวจสอบฟาร์มใหม่ Safety level	ฟาร์ม	แผน													-
1.9	ตรวจสอบฟาร์มใหม่ GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	ผล													-
1.10	ตรวจสอบฟาร์มใหม่ GAP ปลานิล (รับรองโดย กมป.)	ฟาร์ม	แผน													-
1.11	ตรวจสอบฟาร์มใหม่ GAP ปลาน้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล													-
		ฟาร์ม	แผน				25	25	25	25	25	25				150
		ฟาร์ม	ผล				20	12	50	24	24	8	14	-		152

กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ส.ค.61	ก.ย.61	รวม
1.12 ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP จระเข้	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.13 ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP สัตว์น้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.14 ตรวจสอบประเมินฟาร์มใหม่ GAP กุ้งทะเล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	แผน													-
	ฟาร์ม	ผล													-
1.15 ตรวจติดตามฟาร์มเดิม	ฟาร์ม	แผนรวม	50	50	53	25	24	-	-	-	-	-	-	-	202
	ฟาร์ม	ผลรวม	50	50	53	25	23	-	-	-	-	-	-	-	201
ฟาร์ม SL	ฟาร์ม	แผน													-
		ผล													-
GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	แผน													-
		ผล													-
GAP ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	แผน													-
		ผล													-
GAP ปลาน้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน	50	50	53	25	24								202
		ผล	50	50	53	25	23								201
GAP จระเข้	ฟาร์ม	แผน													-
		ผล													-
GAP สัตว์น้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	แผน													-
		ผล													-
GAP กุ้งทะเล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	แผน													-
		ผล													-

	กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ก.ย.61	รวม
2	รับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		ผลรวม	-	-	-	-	-	132	40	57	32	22	11	294
2.1	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 Safety level	ฟาร์ม	ผล												-
2.2	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP	ฟาร์ม	ผล												-
2.3	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP	ฟาร์ม	ผล												-
2.4	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP	ฟาร์ม	ผล						100		40		5		145
2.5	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP	ฟาร์ม	ผล												-
2.6	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP	ฟาร์ม	ผล												-
2.7	รับรองฟาร์มเดิมที่ต่ออายุต่อเนื่องในปี 61 GAP	ฟาร์ม	ผล												-
2.8	รับรองฟาร์มใหม่ Safety level	ฟาร์ม	ผล												-
2.9	รับรองฟาร์มใหม่ GAP	ฟาร์ม	ผล												-
2.10	รับรองฟาร์มใหม่ GAP ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	ผล												-
2.11	รับรองฟาร์มใหม่ GAP ปลาน้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล						32	40	17	32	17	11	149
2.12	รับรองฟาร์มใหม่ GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล												-
2.13	รับรองฟาร์มใหม่ GAP สัตว์น้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล												-
2.14	รับรองฟาร์มใหม่ GAP กุ้งทะเล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	ผล												-
2.15	ผลรับรองฟาร์มตรวจติดตามฟาร์มเดิม	ฟาร์ม	ผลรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รับรองฟาร์ม SL	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP กุ้งก้ามกราม	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP ปลานิล (รับรองโดย กบป.)	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP ปลาน้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP จระเข้	ฟาร์ม	ผล												-

	กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ก.ย.61	รวม
	GAP สัตว์น้ำจืดอื่นๆ	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP กุ้งทะเล (รับรองโดย กบป.ว)	ฟาร์ม	ผล												-

3	กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ค.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ก.ย.61	รวม
	ฟาร์มปี 59, 60 ทียกเล็ก / ซียกระดับ	ฟาร์ม	ผลรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Safety level (ยกเลิก/ยกระดับเป็น GAP)	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP กุ้งก้ามกราม (ยกเลิก)	ฟาร์ม	ผล												-
	GFA ปลาบิล รับรองโดย กบป. (ยกเลิก)	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP ปลาน้ำจืดอื่นๆ (ยกเลิก)	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP จระเข้ (ยกเลิก)	ฟาร์ม	ผล												-
	GAP สัตว์น้ำจืดอื่นๆ (ยกเลิก)	ฟาร์ม	ผล												-
4	GAP กุ้งทะเล รับรองโดย กบป. (ยกเลิก)	ฟาร์ม	ผล												-
	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่ง	ตัวอย่าง	แผน	75	105	109	120	120	82	65	38	38			752
	เพาะเลี้ยง (รายงานเฉพาะหน่วยงานห้องปฏิบัติการ)	ตัวอย่าง	ผลรวม	75	105	109	120	120	150	72	75	25	-	-	851
	ผลตรวจวิเคราะห์สัตว์น้ำ	ตัวอย่าง	ผล												
	จำนวนตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล	75	105	109	120	120	150	72	75	25			851
5	จำนวนตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												-
	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่ง	ตัวอย่าง	แผน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	เพาะเลี้ยง (รายงานเฉพาะหน่วยงานห้องปฏิบัติการ)	ตัวอย่าง	ผลรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ผลตรวจวิเคราะห์สัตว์น้ำ	ตัวอย่าง	ผล												
	จำนวนตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												
5.1	จำนวนตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												-
	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่งเพาะเลี้ยง	ตัวอย่าง	แผน												-
	(กิจกรรมตรวจสอบประเมินฟาร์ม)	ตัวอย่าง	ผลรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ผลตรวจวิเคราะห์วัตถุดิบสัตว์น้ำ	ตัวอย่าง	ผล												
	จำนวนตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												
5.2	จำนวนตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												-
	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่งเพาะเลี้ยง	ตัวอย่าง	แผน												-
	(กิจกรรมตรวจสอบโรงเพาะฟัก, NRCP, เน้าะวังฟาร์ม	ตัวอย่าง	ผลรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและเน้าะวังฟาร์มเพาะเลี้ยง(ลาต)	ตัวอย่าง	ผล												
	ผลตรวจวิเคราะห์วัตถุดิบสัตว์น้ำ	ตัวอย่าง	ผล												
	จำนวนตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												-
	จำนวนตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัวอย่าง	ผล												-

	กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ต.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ส.ค.61	ก.ย.61	รวม
6	ตรวจสอบประเมินฟาร์ม GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	แผน	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
			ผล	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
		ฟาร์ม	ผล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.1	ผลรับรองฟาร์ม GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	แผน													-
			ผล													-
		ฟาร์ม	ผล													-
6.2	ตรวจสอบประเมินฟาร์ม GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	แผน													-
			ผล													-
		ฟาร์ม	ผล													-
6.3	ฟาร์มใหม่ GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	แผน	2												2
			ผล	2												2
		ฟาร์ม	ผล													-
7	ตรวจสอบประเมินฟาร์ม GAP ปลาสาวยงาม	ฟาร์ม	แผน									3				3
			ผล									3				3
		ครั้ง	ผล													-
8	ผลการตรวจประเมินฟาร์ม สอ.3	ฟาร์ม	ผ่าน									3				3
			ไม่ผ่าน													-
		ฟาร์ม	ผ่าน									2				2
9	ผลการตรวจประเมินฟาร์ม สอ.4	ครั้ง	ผล									2				2
			ผ่าน													-
		ฟาร์ม	ผ่าน									2				2
9	ตรวจสอบรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ	ฟาร์ม	ผ่าน													-
			ไม่ผ่าน													-
		ฟาร์ม	ผ่าน													-
9	ผลการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ	ครั้ง	ผล													-
			ผ่าน													-
		ฟาร์ม	ผ่าน													-

	กิจกรรมย่อย	หน่วยนับ	แผน/ผล	ค.ค.60	พ.ย.60	ธ.ค.60	ม.ค.61	ก.พ.61	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ส.ค.61	ก.ย.61	รวม
10	ตรวจประเมินโรงพยาบาลของหน่วยงาน	ฟาร์ม	ไม่ผ่าน						1							1
	ผลการตรวจประเมินโรงพยาบาลของหน่วยงาน	ฟาร์ม	ผล						1							1
11	จำนวนฟาร์มที่เข้าตรวจประเมินในเชิงปริมาณอื่นๆ แต่มาจากการรับรองมาตรฐานในเชิงปริมาณ 2561	ฟาร์ม	ไม่ผ่าน													-
		ฟาร์ม	ผล													-

หมายเหตุ - ผลที่รายงานข้อ 2 การรับรองมาตรฐานฟาร์ม คือ ผลการรับรองมาตรฐานฟาร์มทั้งหมดที่ออกใบรับรองหรือให้การรับรองในเดือนนั้นๆ ของปีงบประมาณ 2561

- ผลที่รายงานข้อ 11 คือ ผลการรับรองมาตรฐานฟาร์มที่เข้าตรวจประเมินในเชิงปริมาณอื่นๆ แต่มาออกใบรับรองหรือให้การรับรองในเชิงปริมาณ 2561

กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี เข้าตรวจต่ออายุการรับรอง
สุขอนามัยฟาร์มและสุขภาพสัตว์น้ำ (สอ.3 สอ.4)

การตรวจรับรองฟาร์มเพื่อออก GAP รายใหม่

การสุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์หาสารตกค้าง

กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หลักการและเหตุผล

จากสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายพันธุ์ของปลาและสัตว์น้ำจืดตามธรรมชาติ ประกอบกับการทำการประมงเกินกำลังผลิตของแหล่งน้ำตลอดจนภัยธรรมชาติ ส่งผลกระทบเสียหายอย่างรุนแรงต่อชนิดและปริมาณสัตว์น้ำจืดในแหล่งธรรมชาติ กล่าวคือ พันธุ์ปลาน้ำจืดของไทยบางชนิดได้สูญพันธุ์ไป นอกจากนี้ พันธุ์ปลาน้ำจืดของไทยอีกหลายชนิดมีปริมาณลดลงจนกระทั่งอยู่ในสภาวะน่าวิตกต่อการสูญพันธุ์ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทยนี้ เป็นโครงการพระราชดำริโครงการหนึ่งซึ่งมุ่งเน้นการเพาะเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำจืดของไทยที่หายากหรือมีโอกาสสูญพันธุ์แล้ว นำมาปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อทดแทนปริมาณสัตว์น้ำที่ถูกทำลาย ซึ่งการเพิ่มผลผลิตของปลาในแหล่งน้ำเป็นการเพิ่มรายได้และเพิ่มปริมาณอาหารโปรตีนแก่ราษฎรผู้ยากไร้ในชนบท นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เกิดการเพาะเลี้ยงในเชิงการค้า ซึ่งจะสามารถเพิ่มผลผลิตปลาไทยจากการเลี้ยง และสามารถเพิ่มรายได้ต่อพื้นที่ของเกษตรกรอันจะเป็นส่วนสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเพาะเลี้ยง ตลอดจนสามารถคืนความหลากหลายของชนิดปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย อันจะนำมาซึ่งการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนตลอดไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี จึงดำเนินการเพาะพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย ปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเพิ่มผลผลิตและเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย
2. เพื่อศึกษาวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดของไทยที่หายากและใกล้สูญพันธุ์
3. เพื่อเพิ่มผลผลิตพันธุ์ปลาและพันธุ์สัตว์น้ำจืดของไทยในแหล่งน้ำธรรมชาติ

เป้าหมาย

1. ผลิตพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจืดของไทย จำนวน 200,000 ตัว
2. ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำและสัตว์น้ำจืดของไทยลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 200,000 ตัว

พื้นที่ดำเนินการ

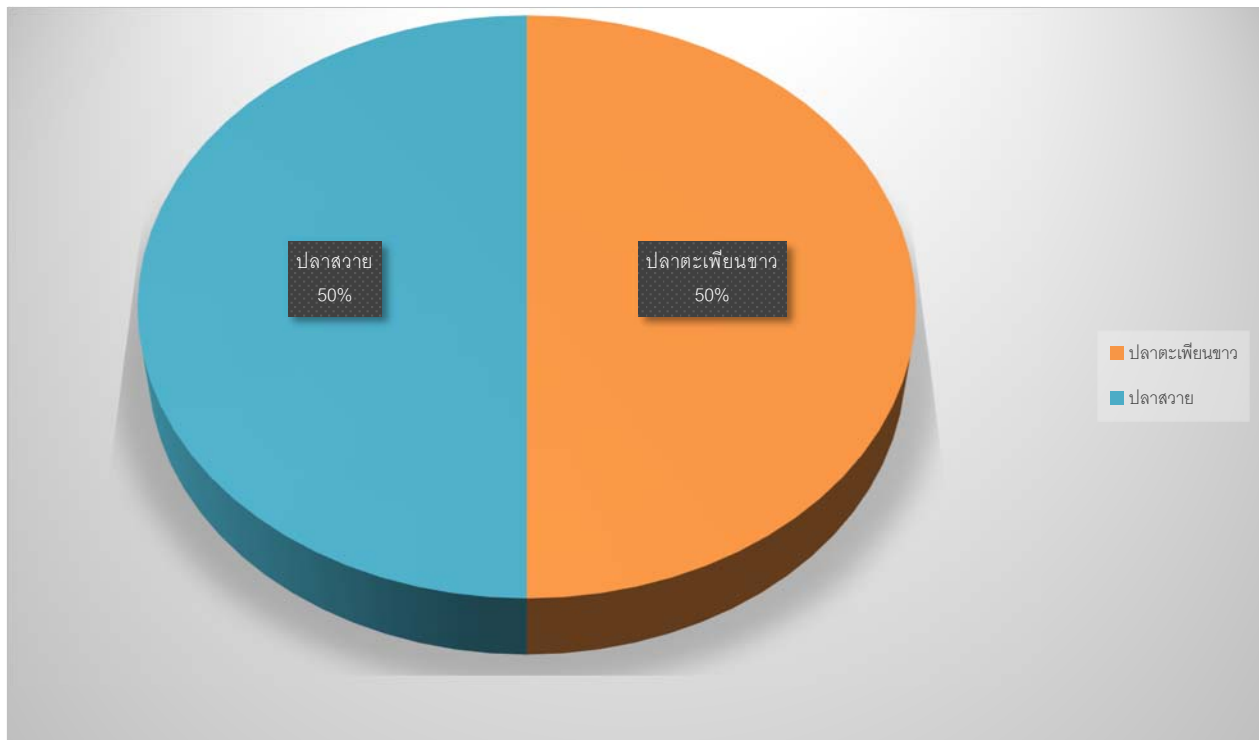
แหล่งน้ำตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภายในจังหวัดปราจีนบุรี

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2561

กิจกรรม	หน่วยวัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2560
1. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด	ตัว	200,000	200,000
- ปลาตะเพียนขาว	ตัว	100,000	100,000
- ปลาตะเพียนทอง	ตัว	50,000	-
- ปลาสวาย	ตัว	50,000	100,000
2. ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืดในแหล่งน้ำธรรมชาติ	ตัว	200,000	200,000

ผลการดำเนินงานการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืดในแหล่งน้ำธรรมชาติ ประจำปีงบประมาณ 2561

ปฏิทินแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

หน่วยงาน : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

แผนงบประมาณ : ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการค้าเงินงาตรมแนวทางการปฏิรูปของเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการ : ส่งเสริมการค้าเงินงาตรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรม : สนับสนุนโครงการพัฒนานอนเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรม/งานที่จะทำ	แผน		หน่วยนับ	แผนการปฏิบัติงาน											
	ผล			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1) สนับสนุนโครงการพัฒนานอนเนื่องมาจากพระราชดำริ 1.1ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ			ตัว												
	แผนรวม	200,000													
	ผลรวม	200,000		-	-	-	-	-	-	-	-	50,000	100,000	50,000	-
-ปลาตะเพียนขาว			ตัว												
	แผน	100,000													
	ผล	100,000	ตัว	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000			-
-ปลาตะเพียนทอง			ตัว												
	แผน	50,000											50,000		
	ผล	-	ตัว	-	-	-	-	-	-	-	-				-
-ปลาสร้อย			ตัว												
	แผน	50,000												50,000	
	ผล	100,000	ตัว	-	-	-	-	-	-	-	-			100,000	-
1.2ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ			ตัว												
	แผน	200,000											50,000	100,000	50,000
ผล	200,000	ตัว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000		100,000	-

กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ 23 สิงหาคม 2561

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ร่วมกับ สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี

ปล่อยพันธุ์ปลาทราย จำนวน 100,000 ตัว

ณ อ่างเก็บน้ำนันทนธรจินดา ต.แก่งดินสอ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

วันที่ 29 มิถุนายน 2561

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์

ปล่อยพันธุ์ตะเพียนขาว จำนวน 100,000 ตัว

ณ อ่างเก็บน้ำทับลานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.บุพราหมณ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านประมง (Zoning by Agri - map)

ชื่อโครงการ ส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านประมง (Zoning by Agri - map)

หลักการและเหตุผล

รัฐบาลมีนโยบายปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวเข้าสู่กิจกรรมด้านอื่นๆ ให้เหมาะสมพื้นที่ เช่น ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เพื่อเป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้เกษตรกร

การจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ๆ เหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามนโยบายเกษตรโซนนิ่ง (Zoning by Agri - map)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว ปรับเปลี่ยนกิจกรรมสู่การเลี้ยงสัตว์น้ำ
2. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นทางเลือกแก่เกษตรกร ให้มีสัตว์น้ำบริโภค ลดรายจ่าย สร้างรายได้ในครัวเรือน

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 คัดเลือกเกษตรกร และสำรวจข้อมูลของเกษตรกร

กิจกรรมที่ 2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต

กิจกรรมที่ 3 ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ

กิจกรรมที่ 4 ติดตามและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำหลังเสร็จสิ้นโครงการ

จากการดำเนินงานของศูนย์ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 68 ราย มีรายละเอียดดังนี้

1. สนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน 68 ราย
2. ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 3 ครั้ง/ราย จำนวน 68 ราย รวมทั้งหมดจำนวน 204 ครั้ง
3. ประเมินผลผลิตสัตว์น้ำหลังเสร็จสิ้นโครงการฯ จำนวน 68 ราย

รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ครั้งที่.....ประจำปี.....กันยายน.....

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด.....ปราจีนบุรี.....ชื่อผู้รายงาน.....จารุกร ฟองอินทร์.....

แผนงาน : บูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

โครงการ /ผลผลิต: ส่งเสริมเกษตรกรเชิงรุกด้านการประมง (Zoning by Agri-Map)

กิจกรรม : ส่งเสริมเกษตรกรเชิงรุกด้านการประมง

กิจกรรม/งานที่จะทำ	งบประมาณ (บาท)		หน่วยนับ	แผน - ผล	รวม	แผนการปฏิบัติงาน									
	แผน	ผล				ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
1. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	68	68	ราย	แผน	68										
				ผล	68										
2. ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ	68	68	ราย	แผน	68										
				ผล	68										
	204	204	ครั้ง	แผน	204										
				ผล	204								44		68
3. ประเมินผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อส่งเสริมโครงการ	68	68	ราย	แผน	68										
				ผล	68										68

หมายเหตุ

1. ให้ติดตามการรายงานผลทุกสิ้นเดือน
2. ให้รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละกิจกรรมมาด้วยทุกครั้ง
3. ส่งแบบ กบม.1 และแบบฟอร์ม 1 (กษ.) ไปยังสำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่ ภายในสิ้นเดือนของทุกเดือน
4. ส่งแบบ กบม.1 และแบบฟอร์ม 1 (กษ.) มายังกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ทุกวันที่ 2 ของทุกเดือนถัดไป ทาง E-mail : inland.zoning@gmail.com

กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านประมง (Zoning by Agri - map)

1. สนับสนุนปัจจัยการผลิต

2. ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 3 ครั้ง/ราย

3. ประเมินผลผลิตสัตว์น้ำหลังเสร็จสิ้นโครงการ

โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีนโยบายในการพัฒนาเกษตรกรไทยให้เป็น Smart Farmer โดยมี Smart Officer เป็นเพื่อนคู่คิด ซึ่ง Smart Farmer คือ เกษตรกรที่มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร แต่จาสถานการณ์ปัจจุบันเกษตรกรยังไม่ประสบความสำเร็จด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปัญหาต้นทุนการเลี้ยงสัตว์น้ำสูง การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปและการลดลงของทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด

กรมประมงจึงสนองนโยบายในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ Smart Farmer โดยการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพด้านการประมงตลอดห่วงโซ่คุณค่าการผลิต สอดคล้องกับวิถีชีวิตและลักษณะการประกอบอาชีพ ขอบแต่ละบุคคลให้ความสำคัญในการใช้องค์ความรู้และข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการนำเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิธีการปฏิบัติที่ดีมาใช้ เพื่อให้เกษตรกรมีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดทั้งด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด
2. เพื่อให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาให้เป็นเกษตรกรต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในเขตจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 200 ราย

ระยะเวลาในการดำเนินการ

ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 142,000.- บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นสองพันบาทถ้วน)

กิจกรรมและวิธีดำเนินการ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี จัดโครงการฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ประจำปีงบประมาณ 2561 หลักสูตร การวางแผนการจัดการฟาร์มซึ่งโครงการฝึกอบรมประกอบด้วย ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 4 รุ่นๆละ 30 – 40 คน รวม 200 คน และคณะเจ้าหน้าที่ผู้จัดการฝึกอบรมและวิทยากรรุ่นละ 7 คน รวม 28 คน รวมทั้งสิ้น 228 คน กำหนดการจัดฝึกอบรมรุ่นละ 1 วัน ดังนี้

รุ่นที่ 1 ในวันที่ 18 ธันวาคม 2560 ณ บ้านนางวิไลวรรณ หลีกชัย เลขที่ 42 หมู่ที่ 11 ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

รุ่นที่ 2 ในวันที่ 19 ธันวาคม 2560 ณ ศาลาการเปรียญวัดกระทุ่มแพ้ว ตำบลกระทุ่มแพ้ว อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

รุ่นที่ 3 ในวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ณ บ้าน ร.ต.สุรัชย์ บุญคง เลขที่ 131 หมู่ที่ 6 ตำบลย่านรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

รุ่นที่ 4 ในวันที่ 21 ธันวาคม 2560 ณ บ้านนายนิกร จำเพียร เลขที่ 132 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านทาม อำเภอสรีมโหฬาร จังหวัดปราจีนบุรี

กิจกรรมที่ 5 ติดตามและประเมินผล

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ติดตามและประเมินผล (ส่วนภูมิภาค)
จำนวน 10% รวมจำนวน 20 ราย

การอบรมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

รุ่นที่ 1 ณ บ้านนางวิไลวรรณ หลีกชั่ว

หมู่ที่ 11 ตำบลประจันตคาม อำเภوبرางาม จังหวัดปราจีนบุรี

การอบรมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer
รุ่นที่ 2 ณ ศาลาการเปรียญวัดกระทุ่มแพ้ว
ตำบลกระทุ่มแพ้ว อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

การอบรมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer
รุ่นที่ 3 ณ บ้าน ร.ต.สุรัชย์ บุญคง เลขที่ 131
หมู่ที่ 6 ตำบลย่านรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

การอบรมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer
รุ่นที่ 4 ณ บ้านนายนิกร จำเพียร เลขที่ 132
หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านทาม อำเภอสรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี

การติดตามและประเมินผล (ส่วนภูมิภาค) โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

รายละเอียดการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จังหวัดปราจีนบุรี
กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานอินทรีย์

1.1 ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำในแปลงนาข้าวอินทรีย์ จำนวน 27 ราย พื้นที่ 260 ไร่

(แนบรายชื่อเกษตรกร ถ้ามี)

ชื่อตำบล	ชื่ออำเภอ	จำนวน (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
บางแตน	บ้านสร้าง	27	260

- เหตุผล/ความเหมาะสมที่เสนอพื้นที่นี้ เกษตรกรมีความพร้อมและมีความเข้าใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ พร้อมทั้งมีการรวมกลุ่มกันอยู่เดิม
- รูปแบบการเพาะเลี้ยงเดิมของเกษตรกร เป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ โดยปล่อยรวมกันหลายชนิด เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาหมอ เป็นต้น ลงในนาข้าว ลูกพันธุ์มาจากฟาร์มเพาะพันธุ์
- แนวทางการพัฒนา สนับสนุนเกษตรกรให้มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ การสร้างอาหารธรรมชาติแบบไม่พึ่งพาสารเคมี ให้ความรู้เรื่องชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่สามารถเลี้ยงร่วมกันเพื่อให้ก่อประโยชน์สูงสุด และเป็นที่ต้องการ เป็นที่นิยมในการบริโภค
- การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ/ขนาด อื่นๆ

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน เกษตรกร	อัตราการ สนับสนุน (ต่อราย)	จำนวนปัจจัย การผลิต	งบประมาณ	ช่วงเวลาในการ สนับสนุน
ปลานิล,ปลาดุก,ปลาหมอ,ปลาสร้อย	25	6,000 ตัว	3	50,000 บาท	

1.2 ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นอกแปลงนาข้าวอินทรีย์ จำนวน 2 ราย พื้นที่ 15 ไร่

(แนบรายชื่อเกษตรกร ถ้ามี)

ชื่อตำบล	ชื่ออำเภอ	จำนวน (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
บางแตน	บ้านสร้าง	2	15

- เหตุผล/ความเหมาะสมที่เสนอพื้นที่นี้ เกษตรกรมีความพร้อมและมีความเข้าใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ พร้อมทั้งมีการรวมกลุ่มกันอยู่เดิม
- รูปแบบการเพาะเลี้ยงเดิมของเกษตรกร เป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ โดยปล่อยรวมกันหลายชนิด เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาหมอ เป็นต้น ลงในนาข้าว ลูกพันธุ์มาจากฟาร์มเพาะพันธุ์
- แนวทางการพัฒนา สนับสนุนเกษตรกรให้มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ การสร้างอาหารธรรมชาติแบบไม่พึ่งพาสารเคมี ให้ความรู้เรื่องชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่สามารถเลี้ยงร่วมกันเพื่อให้ก่อประโยชน์สูงสุดและเป็นที่ต้องการ เป็นที่นิยมในการบริโภค

ชนิดปัจจัยการผลิต	จำนวน เกษตรกร	อัตราการ สนับสนุน (ต่อราย)	จำนวนปัจจัย การผลิต	งบประมาณ	ช่วงเวลาในการ สนับสนุน
ปลานิล,ปลาตะเพียนขาว	2	6,000 ตัว	2	50,000 บาท	

- การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ/ขนาด อื่นๆ

พัฒนาแหล่งผลิตพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์

1.3 เสนอเกษตรกรที่มีความพร้อม จำนวน.....ราย ขนาดพื้นที่.....ไร่

- ☐ เกษตรกรรายเดียวกับข้อ 1.1.....ราย
- ☐ เกษตรกรรายเดียวกับข้อ 1.2.....ราย
- ☐ เกษตรกรที่ได้รับการรับรองเป็นฟาร์มเลี้ยงอินทรีย์แล้ว ปี.....จำนวน.....ราย

1.4 พัฒนาเป็นแหล่งผลิตพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ ชนิด

พันธุ์.....

1.5 แนวทาง/รูปแบบ/วิธีการ ในการพัฒนา.....

2.4 เสนอจัดทำแหล่งเรียนรู้การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ ที่ ศพจ. ปราจีนบุรี

ระบุรายละเอียดชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ/วิธีการ/ระยะเวลาดำเนินการ/ประมาณการงบประมาณ

1.ปลานิล

2.ปลาตะเพียนขาว

3.ปลาสร้อย

4.กุ้งก้ามกราม

ระยะเวลาดำเนินงาน 1-2 เดือน งบประมาณ 50,000 บาท

หมายเหตุ: ***หากในปียังไม่สามารถคัดเลือกเกษตรกรที่จะทำแหล่งผลิตพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ได้ จะปรับแผนให้ทาง ศพจ. เป็นแหล่งผลิตพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ โดยจะเป็นการศึกษาวิธีการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ การอนุบาล และ ศึกษาต้นทุนการผลิต

2. พัฒนาเกษตรกรสู่การรับรองแบบกลุ่ม

2.1 เสนอกลุ่มเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ชื่อกลุ่ม (ถ้ามี).....กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ วิถียั่งยืน ตำบลบางแตน อ. บ้านสร้าง

จำนวนสมาชิก 29 ราย ขนาดพื้นที่ 260 ไร่

- ☒ เกษตรกรรายเดียวกับข้อ 1.1 จำนวน 25 ราย
- ☒ เกษตรกรรายเดียวกับข้อ 1.2 จำนวน 2 ราย
- ☐ เกษตรกรรายเดียวกับข้อ 2 จำนวน.....ราย

2.2 เหตุผล/ความเหมาะสมที่เสนอกลุ่มเกษตรกรนี้.....

2.3 รูปแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของสมาชิก สมาชิกในกลุ่มได้รับการรับรองเกษตรกรอินทรีย์หรือ เช่น นาข้าวอินทรีย์ ปลูกสัตว์อินทรีย์ ผักอินทรีย์ สัตว์น้ำอินทรีย์

- ประเภท..... จำนวนราย.....
- ประเภท..... จำนวนราย.....
- ประเภท..... จำนวนราย.....

แผนและผลการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2561

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

กิจกรรม	หน่วยนับ	ปริมาณ	แผน/ผลการปฏิบัติงาน												งบประมาณที่ได้รับ :			
			เป้าหมาย : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา												งบประมาณที่ใช้ไป :			
			: จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นขอรับการรับรองมาตรฐาน												ชื่อผู้รายงาน :			
กิจกรรมย่อย : พัฒนาเกษตรกรผู้มาตรฐานอินทรีย์	รวม		คค.60	พย.60	ธค.60	มค.61	กพ.61	มีค.61	เมย.61	พค.61	มิย.61	กค.61	สค.61	กย.61	งบประมาณที่ได้รับ :	งบประมาณที่ใช้ไป :	ชื่อผู้รายงาน :	วันที่รายงาน :
			1-15	16-31	1-15	16-31	1-15	16-31	1-15	16-31	1-15	16-31	1-15	16-31				
1. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	แผน													121,500.00 บาท	121,368.60 บาท	นางสาวจตุกร พงษ์อินทร์	3-ค.ค.-61
	ราย	ผล	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-				
	ไร่	ผล	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-				
1.1 ผลิตภัณฑ์สุตวันน้ำ	ตัว	ผล																
1.2 สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ	ราย	ผล						17	-	-	-	-	-	-				
	ตัว	ผล	57,236			21,500	-	35,736	-	-	-	-	-	-				
	ไร่	ผล	33			16	-	18	-	-	-	-	-	-				
2. สร้างเสริมองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์แก่เกษตรกร	ราย	แผน																
	ราย	ผล	27			10	-	17	-	-	-	-	-	-				
	ครั้ง	ผล	-															
3. เกษตรกรยื่นคำขอการรับรอง	ราย	ผล	5				-	-	-	-	-	-	-	-				
	ไร่	ผล	5				-	-	-	-	-	-	-	-				

หมายเหตุ

- ขนาดพื้นที่ (ไร่) : ให้ระบุพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงเท่านั้น
- ระบุงบประมาณที่ได้รับใน Column T4 และงบประมาณที่ใช้ไปใน Column T5 (สีเขียว) เป็นตัวเลขเท่านั้น

การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

1. กิจกรรมสร้างเสริมองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์แก่เกษตรกร จำนวน 27 ราย

2. กิจกรรมสำรวจพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

3. กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต

4. กิจกรรมตรวจประเมินเพื่อขอรับการรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5 ราย

โครงการจัดระเบียบการประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สัตว์น้ำควบคุม)

ทางศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ได้ดำเนินกิจกรรมให้ความรู้ผู้ประกอบการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมถึงมาตรการในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม จำนวน 25 ราย ดำเนินการในช่วงเดือน ธันวาคม 2560 – เดือน เมษายน 2561 ซึ่งทางศูนย์ฯ ได้ดำเนินการตามแผนเรียบร้อยแล้ว

กิจกรรมให้ความรู้ผู้ประกอบการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมถึงมาตรการในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม

รายงานโครงการจัดระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ตามโครงการจัดระเบียบการประมงให้เป็นมาตรฐาน
กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด กรมประมง (ปีงบประมาณ ๒๕๖๑)

งบประมาณที่ได้รับ 16,250.00
งบประมาณที่ใช้ไป 15,920.00

วันที่รายงาน 1 ตุลาคม 2561

หน่วยงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี

กิจกรรม	แผน/ผล	หน่วยนับ	รวม	แผนการปฏิบัติงาน									
				ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
ให้ความรู้ผู้ประกอบการ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ถึงมาตรฐานในการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำควบคุม	แผน	ราย	25			5	5	5	5	5	-	-	-
	ผล	ราย	25			5	5	-	10	5	-	-	-
ตรวจติดตาม เนื้อะวังฟาร์ม เลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมให้ดำเนินการ ได้ตามประกาศกำหนด	แผน	ราย	-										
	ผล	ราย	-										

หมายเหตุ : จัดส่งรายงานภายในวันที่ 1 ของเดือนถัดไป

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี มีแปลงใหญ่ จำนวน 1 แปลง
แปลงปลานิลและกุ้งขาว มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 27 ราย
สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี จำนวน 27 ราย รายละ 3,000 ตัว รวมจำนวน 81,000 ตัว

กิจกรรมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่

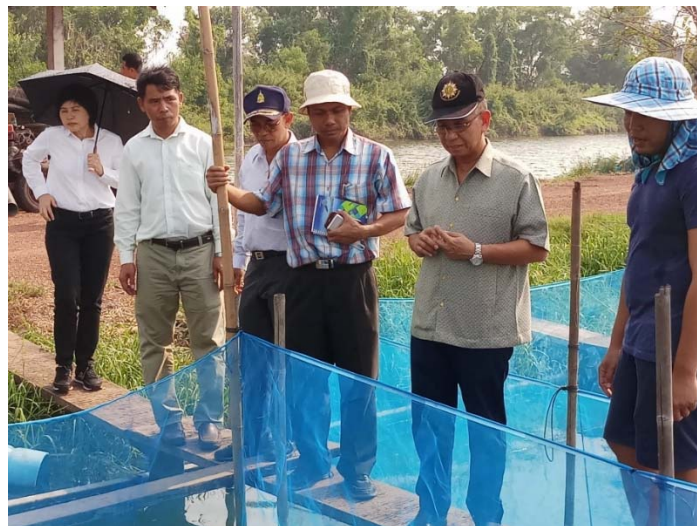
1. กิจกรรมสนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี

2. กิจกรรมแนะนำให้ความรู้ด้านระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity)

ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เข้าเยี่ยมแปลงใหญ่ห้วยบวน จังหวัดปราจีนบุรี

แบบรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงดำเนินการ ปี 2561)

ครั้งที่ 1..... ประจำปี.....กันยายน 2561.....

หน่วยงานศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปทุมธานี.....ขอผู้รายงาน.....นางสาวจารุกพร ฟองอินทร์.....เบอร์โทรศัพท์.....063-7582314.....

แผนงาน : บัณฑิตวิทยาลัยการผลิตภาคเกษตร

โครงการ / ผลผลิต: ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

กิจกรรม : ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

[illegible]

หมายเหตุ

1. รายงานผลปฏิบัติงาน ทุกวันที่ 11 และ 26 ของทุกเดือน (ตัดยอดทุกวันที่ 10 และ 25 ของทุกเดือน) มาที่ อีเมล inland.bigmodel@gmail.com
2. แบบ กบ.ม.1 สามารถดาวน์โหลดได้ที่ เว็บไซต์ กพด. โครงการปรับเปลี่ยนเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่

โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง ดังนี้

1. เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง (รายใหม่) ปีงบประมาณ 2561 จำนวน 404 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตรายละ 1,500 ตัว รวมจำนวน 606,000 ตัว
 2. เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง (รายเก่า) ปีงบประมาณ 2560 สนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน 404 ราย แบ่งกลุ่มเกษตรกร จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 2.1 กลุ่ม A สนับสนุนปัจจัยการผลิต 1,500 ตัว/ราย จำนวน 145 ราย จำนวน 217,500 ตัว
 - 2.2 กลุ่ม B สนับสนุนปัจจัยการผลิต 1,000 ตัว/ราย จำนวน 210 ราย จำนวน 210,000 ตัว
 - 2.3 กลุ่ม C สนับสนุนปัจจัยการผลิต 1,000 ตัว/ราย จำนวน 21 ราย จำนวน 21,000 ตัว
- รวมเกษตรกร จำนวน 376 ราย รวมสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน 448,500 ตัว
ไม่ขอรับพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน 28 ราย

กิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต

กิจกรรมงานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

วัตถุประสงค์

งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ เป็นโครงการที่กรมประมงได้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ใช้ในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในราคาที่กรมประมงกำหนด และนำเงินรายได้จากการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำส่งเป็นเงินฝากคลัง เพื่อเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของกรมบัญชีกลาง

ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2561

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ดำเนินการผลิตและจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำจืดจำนวน 8 ชนิด รวมทั้งสิ้น 744,870 ตัว เป็นเงิน 194,355.00 บาท

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี						
กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์						
รายงานการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ ประจำเดือน กันยายน พ.ศ. 2561 ประจำปีงบประมาณ 2561						
เงินทุนหมุนเวียน ในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้งและพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ						
ชนิด	ขนาด	จำนวน(ตัว)		จำนวนเงิน (บาท)		หมายเหตุ
		เดือนนี้	รวมแต่ต้นปี	รวมเดือนนี้	รวมแต่ต้นปี	
ปลานิล	2-3 ซม.		81,100		8,510.00	
	3-5 ซม.	43,600	300,000	8,720.00	60,000.00	
	5-7 ซม.	1,500	17,100	450.00	5,130.00	
ปลานิลแดง	2-3 ซม.		19,000		3,800.00	
	3-5 ซม.		20,100		8,040.00	
ปลานิลแปลงเพศ	2-3 ซม.		42,000		12,600.00	
	3-5 ซม.	-	7,000	-	3,500	
ปลานิลแดงแปลงเพศ	2-3 ซม.		-		-	
	3-5 ซม.		-		-	
ปลาคูกลอยเทศ .	2-3 ซม.		-		-	
ปลาดะเพียนขาว	2-3 ซม.	-	69,750	-	7,250.00	
	3-5 ซม.	25,700	102,200	6,425.00	23,365.00	
	5-7 ซม.		2,500		750.00	
กบ	อายุ 15 วัน		-		-	
	อายุ 30 วัน	6,870	34,370	6,870.00	34,370.00	
	อายุ 45 วัน	-	7,700		11,550.00	
ปลาอีสกเทศ	2-3 ซม.	-	-		-	
	3-5 ซม.	5,000	5,000	1,250	1,250	
ปลาไน	2-3 ซม.	-	-		-	
ปลาสวาย	2-3 ซม.	1,500	3,500	300.00	700.00	
	3-5 ซม.	18,200	32,950	7,280.00	13,180.00	
	5-7 ซม.	-	600		360.00	
กุ้งก้ามกราม	0.8-1.0 ซม.	-	-			
	1-1.5 ซม.	-	-			
รวม		102,370.00	744,870.00	31,295.00	194,355.00	

การเก็บรักษาพันธุ์พรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด โดยวิธีการใช้ เทคนิคเมล็ดเทียม

วรรณดา พิพัฒน์เจริญชัย^{1*} กาญจนรี พงษ์ฉวี² และ รัฐภัทร์ ประดิษฐ์สรรพ²

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี¹

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด²

บทคัดย่อ

ระดับความเข้มข้นที่เหมาะสมของ sodium alginate ในการทำเมล็ดเทียมเพื่อเก็บรักษาพันธุ์พรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด ได้แก่ *Cryptocoryne balansae* Gagnepain (ใบพายมวกเหล็ก) *Cryptocoryne blassii* De wit (บอนแดง) และ *Cryptocoryne tonkinensis* Gagnepain (ผสมหอม) ในสภาพปลอดเชื้อ พบว่า ระดับความเข้มข้นของ sodium alginate ($\text{NaC}_6\text{H}_7\text{O}_6$) ในอัตราความเข้มข้นต่างๆ กัน 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5 % (W/V) ที่ระดับความเข้มข้น 3% (W/V) เป็นระดับความเข้มข้นที่เหมาะสมสำหรับการทำเมล็ดเทียมของ *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิด โดย *C. balansae* *C. blassii* และ *C. tonkinensis* มีอัตราการงอกในสภาพปลอดเชื้อ 80.00 ± 0.41 , 60.00 ± 0.50 และ 95.00 ± 0.22 % ตามลำดับ

ระยะเวลาและอุณหภูมิในการเก็บรักษาเมล็ดเทียมสำหรับพรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด พบว่าการเก็บเมล็ดเทียม *C. balansae* และ *C. tonkinensis* ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส สามารถเก็บรักษาได้นาน 30-180 วัน ซึ่งพบว่ามีอัตราการงอกไม่แตกต่างกัน ส่วนการเก็บรักษาเมล็ดเทียมของ *C. blassii* เป็นระยะเวลา 30-90 วัน มีอัตราการงอกไม่แตกต่างกัน แต่การเก็บรักษาเมล็ดเทียม *C. blassii* เป็นระยะเวลา 120, 150 และ 180 วัน ไม่สามารถนำเมล็ดเทียมมาชักนำให้เกิดขึ้นใหม่ได้ และการเก็บเมล็ดเทียมที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส พบว่าเมล็ดเทียมของพรรณไม้น้ำไทย สกุล *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิดไม่สามารถเจริญงอกกลับมาเป็นต้นได้อีก

คำสำคัญ : พรรณไม้น้ำ ใบพาย การเก็บรักษาพันธุ์ เมล็ดเทียม

*ผู้รับผิดชอบ : 236 ม.7 ต.กบินทร์บุรี อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี 25110 โทร 0 3745 2590

e-mail : wanda_larb@yahoo.com

คำนำ

Cryptocoryne เป็นพรรณไม้น้ำที่จัดอยู่ในวงศ์ Araceae เป็นพืชมีดอก ใบเลี้ยงเดี่ยว มีการแพร่กระจายอยู่ในหลายภูมิภาคของทวีปเอเชีย ลักษณะของต้นเป็นเหง้าสั้นๆใต้ดินที่มีไหลแตกออกเป็นต้นใหม่ ใบแตกออกจากลำต้นเป็นกอ โคนก้านใบแผ่กว้างเป็นแผ่นหุ้มประกบกัน ลักษณะของแผ่นใบมีหลากหลายรูปทรง และสีสันทัน ดอกสมบูรณ์เพศ ดอกเป็นช่อ ช่อดอกอยู่ภายในใบประดับขนาดใหญ่คล้ายแตร จึงมีชื่อสามัญภาษาอังกฤษเรียกว่า “water trumpet” ใบประดับยาวเรียวยาวและบิดบริเวณปลาย ในธรรมชาติพบแพร่กระจายบริเวณคลอง หรือลำธาร โดยต้นพันธุ์จะพบขึ้นบริเวณชายน้ำ และเจริญเติบโตแบบครึ่งบกครึ่งน้ำ (amphibian plant) ขึ้นกับระดับความสูงของน้ำในแต่ละช่วงฤดูกาล (วันเพ็ญ และกาญจนรี, 2543; อรุณี และคณะ, 2552) เนื่องจากสวยงามความหลากหลายของรูปทรง และสีสันทันของแผ่นใบ ทำให้ *Cryptocoryne* จึงเป็นพรรณไม้น้ำที่ได้รับความนิยมอย่างมากในการนำมาประดับตกแต่งตู้ปลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง *Cryptocoryne* ชนิดที่พบแพร่กระจายในประเทศไทย ได้แก่ *Cryptocoryne balansae* (ใบพายเขาใหญ่ หรือ ใบพายมวกเหล็ก) *Cryptocoryne blassii* (บอนแดง) และ *Cryptocoryne tonkinensis* (ผมหอม) ซึ่งเป็นพรรณไม้น้ำสวยงามที่ได้รับความนิยมสูงในการนำมาประดับตกแต่งตู้ปลา หรือจัดตู้พรรณไม้น้ำ จนทำให้ผู้ค้าต้องเก็บรวบรวมต้นพันธุ์จากแหล่งธรรมชาติมากขึ้น จนมีโอกาเสี่ยงว่าต้นพันธุ์ในธรรมชาติจะลดจำนวนลงจนสูญพันธุ์ได้ในอนาคต และพรรณไม้น้ำสกุล *Cryptocoryne* หลายชนิดมีการศึกษาวิจัยการใช้เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมาช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อเพิ่มผลผลิตของต้นพันธุ์คุณภาพในสภาพปลอดโรค ให้มีปริมาณสม่ำเสมอ สามารถแข่งขันได้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น รวมถึงการผลิตเพื่อส่งเสริมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย (กาญจนรี และคณะ, 2542; มณีรัตน์, 2546; วันเพ็ญ, 2547)

ปัจจุบันเทคนิคเมล็ดเทียมเป็นอีกทางเลือกสำหรับการเก็บรักษาเชื้อพันธุ์พืช เพื่อทดแทนระบบการเก็บรักษาในสภาพปลอดแก้วแบบเก่าที่มักเกิดความผันแปรทางพันธุกรรมจากการย้ายเลี้ยงตามระยะเวลาการเก็บรักษาที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้สูญเสียความตรงตามพันธุ์ได้ จึงมีการนำเอาเทคนิคเมล็ดเทียมเข้ามาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากต้นที่ได้จากเมล็ดเทียมจะมีลักษณะเหมือนต้นแม่ทุกประการ เพราะเป็นการขยายพันธุ์โดยไม่อาศัยเพศ สามารถผลิตได้จำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น สามารถลดพื้นที่ในการเก็บรักษาเชื้อพันธุ์กรรมพืชที่มีความสำคัญ เช่น พืชเศรษฐกิจสำคัญหรือพืชกลุ่มเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการโดยทั่วไปของเมล็ดเทียมได้แก่ การชักนำให้เกิดโซมาติกเอมบริโอ (Somatic embryos) จากการเพาะเลี้ยงเซลล์ หรือเนื้อเยื่อร่างกายของพืช เช่น ปลายยอด ตา กิ่งอ่อน เป็นต้น จากนั้นนำเนื้อเยื่อที่ได้ ซึ่งเปรียบเสมือนเอมบริโอหรือต้นอ่อนที่ได้จากการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศกับมาฝังลงในสารละลายเจล พร้อมด้วยสูตรอาหารสังเคราะห์ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งเปรียบเสมือนอาหารสะสมในเมล็ด (artificial endosperm) ซึ่งจะมีความแตกต่างกันขึ้นกับชิ้นส่วนและชนิดของพืชที่นำมาเลี้ยง โดยทั่วไปจะประกอบด้วยเกลือแร่ วิตามิน และสารควบคุมการเจริญเติบโตที่พืชต้องการในอัตราส่วนที่เหมาะสม โดยสารที่ทำให้เกิดเจลที่นิยมใช้ในการห่อหุ้มและป้องกันต้นอ่อน นั้น ได้แก่ สารอัลจิเนต วุ้น อกาโรส และเจลาติน โดยพบว่าชนิดที่นิยมใช้กันมาก คือ โซเดียมอัลจิเนต ซึ่งมีคุณสมบัติละลายน้ำได้ดีให้ความหนืดต่ำ ราคาไม่แพง และใช้ปริมาณน้อย แต่ต้องเสริมความแข็งแรงด้วยเกลือแคลเซียม เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นเปลือกหุ้มเมล็ดเทียม (artificial seed coat) อย่างสมบูรณ์ (จิรพันธ์, 2009; Saiprasad, 2001)

การผลิตต้นพันธุ์ปลอดเชื้อซึ่งการใช้เทคนิคการผลิตเมล็ดเทียม ซึ่งเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไปอีกระดับหนึ่ง จะสามารถเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์ได้ในปริมาณมากในระยะเวลาที่สั้นเพื่อทดแทนทรัพยากรเดิม (recruitment) ลดปริมาณการเก็บเกี่ยวจากธรรมชาติ โดยเริ่มจากพรรณไม้ น้ำชนิดที่มีความเสี่ยงสูงในการสูญพันธุ์ เช่น พรรณไม้ น้ำพันธุ์พื้นเมืองของไทยในสกุล *Cryptocoryne* ซึ่งได้ประสบความสำเร็จในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อทำให้สามารถขยายพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อได้ในเชิงปริมาณแล้วนั้น จึงควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตต้นพันธุ์คุณภาพ เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพรรณไม้ อย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาระดับความเข้มข้นที่เหมาะสมของ sodium alginate ในการงอกของเมล็ดเทียมพรรณไม้ น้ำ สกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด ในสภาพปลอดเชื้อ
2. ศึกษาระยะเวลาและอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษามล็ดเทียมสำหรับพรรณไม้ น้ำ ไทย สกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด

วิธีการดำเนินการ

1. รวบรวมคัดเลือกต้นพันธุ์ *Cryptocoryne* สายพันธุ์ไทย 3 ชนิด จากแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ *Cryptocoryne blassii* (พังงา กระปี่), *Cryptocoryne balansae* (นครราชสีมา สระบุรี สุราษฎร์ธานี) และ *Cryptocoryne tonkinensis* (ปราจีนบุรี) นำมาปลูกเลี้ยงในวัสดุปลูกที่ผ่านการฆ่าเชื้อในแปลงพ่อแม่พันธุ์ ซึ่งเป็นรางปลูกระบบ hydroponics เพื่อให้เกิดต้นอ่อน ตามวิธีใน Kane et al. (1990) และ Kane et al. (1999)
2. นำชิ้นส่วนปลายยอดของพรรณไม้ น้ำ *Cryptocoryne* สายพันธุ์ไทย 3 ชนิด มาฟอกฆ่าเชื้อที่ผิวภายนอกและนำมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในสูตรอาหารสังเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละชนิด เพื่อผลิตโซมาติกเอ็มบริโอ (somatic embryo) ตามแผนการทดลอง ดังนี้

ชนิดพืช	ชนิดสารฟอกฆ่าเชื้อ	สูตรอาหารสังเคราะห์	เอกสารอ้างอิง
<i>Cryptocoryne blassii</i>	ครั้งที่ 1: NaOCl 4% ครั้งที่ 2: HgCl ₂ 2%	MS + BA 4 µM + NAA 1 µM	วันเพ็ญ (2547)
<i>Cryptocoryne balansae</i>	ครั้งที่ 1: NaOCl 10% ครั้งที่ 2: NaOCl 5%	MS + NAA 0.3 mg/l + BA 3 mg/l	มณีรัตน์ (2546)
<i>Cryptocoryne tonkinensis</i>	ครั้งที่ 1: Clorox 4% ครั้งที่ 2: HgCl ₂ 2%	MS + BA 1 mg/l	กาญจนา และคณะ (2542)

3. นำโซมาติกเอ็มบริโอ (somatic embryo) ของพรรณไม้ น้ำ สกุล *Cryptocoryne* สายพันธุ์ไทย 3 ชนิด ขนาดไม่เกิน 2-4 มิลลิเมตร ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมาทดลอง ดังนี้

การทดลองที่ 1 ศึกษาระดับความเข้มข้นที่เหมาะสมของ sodium alginate ในการงอกของเมล็ดเทียมพรรณไม้ น้ำ สกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด ในสภาพปลอดเชื้อ

1. วางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Completely Randomized Design) เปรียบเทียบการใช้สารทำให้เกิดเจลที่ผสมลงในสูตรอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อขึ้นส่วนยอดแต่ละสูตรของ *C. blaussii*, *C. balance* และ *C. tonkinensis* ซึ่งได้แก่ sodium alginate ($\text{NaC}_6\text{H}_7\text{O}_6$) ในอัตราความเข้มข้นต่างๆ กัน 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5 % (W/V) (Treatment) ระดับละ 30 เมล็ด (ซ้ำ) (Replication)
2. นำโซมาติกเอ็มบริโอ (somatic embryo) ที่ปลอดเชื้อโรคนาตประมาณ 2-4 มิลลิเมตร มาผสมลงในอาหารสังเคราะห์สูตร MS ที่มี sodium alginate ระดับความเข้มข้นต่าง ๆ กันรวมอยู่ด้วย และเติมสาร antibiotic (Ampicilin 50 มิลลิกรัมต่อลิตร) เพื่อช่วยยับยั้งการเจริญของเชื้อจุลินทรีย์
3. นำปลายหลอดปิเปตขนาดที่เหมาะสมมาตักโซมาติกเอ็มบริโอ (somatic embryo) พร้อมด้วยอาหารสังเคราะห์ นำไปหยดลงในสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ ($\text{CaCl}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) ที่ไว้ประมาณ 20-30 นาที ทำการเขย่าเป็นระยะจะเกิดเป็นก้อนเมล็ดที่สมบูรณ์
4. รินสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ ออกให้หมด ล้างเมล็ดเทียมด้วยน้ำกลั่นที่นิ่งฆ่าเชื้อแล้ว 3 ครั้ง ผึ่งให้แห้งในตู้ปลอดเชื้อ
5. นำเมล็ดเทียมที่ได้ไปทดสอบการงอกโดยนำไปเลี้ยงในสูตรอาหารสังเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละชนิด (ตารางที่ 1) และเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อที่มีการควบคุมอุณหภูมิที่ 25 ± 2 องศาเซลเซียส ได้รับแสง 2,200 ลักซ์ 16 ชั่วโมง/วัน
6. จัดบันทึกข้อมูล เปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดเทียมทั้งในสภาพปลอดเชื้อเป็นระยะเวลา 2 เดือน
7. แยกวิเคราะห์ข้อมูลของพรรณไม้แต่ละชนิด โดยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี Tukey's test สำหรับข้อมูลที่มีการกระจายแบบไม่ปกติ จะทำการแปลงข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ ตามวิธีใน Zar (1984)

การทดลองที่ 2 ศึกษาระยะเวลาและอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษาเมล็ดเทียมสำหรับพรรณไม้ไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด

1. ผลิตเมล็ดเทียมจากสูตรที่มีระดับความเข้มข้นของสาร sodium alginate ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับพรรณไม้สกุล *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิด ที่ได้จากการทดลองที่ 1 (ข้อ 1-4)
2. นำเมล็ดเทียมที่ผลิตได้มากำจัดน้ำออก (dehydration) ด้วยวิธี air drying โดยนำเมล็ดเทียมผึ่งในตู้ laminar-air flow ที่มี silica gel เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เพื่อลดความชื้นของเมล็ดเทียม
3. วางแผนการทดลองแบบ 2x6 Factorial experiment in Completely Randomized Design (CRD) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัย A ได้แก่ ระยะเวลาในการเก็บรักษาเมล็ดเทียม ได้แก่ 30, 60, 90, 120, 150 และ 180 วัน และปัจจัย B คือ อุณหภูมิในการเก็บรักษาเมล็ดเทียม 2 ระดับ ได้แก่ 4 และ 25 (อุณหภูมิห้อง) องศาเซลเซียส ที่มีผลต่ออัตราการงอกของเมล็ดเทียม หลังจากการเก็บไว้ในที่มีอุณหภูมิ และระยะเวลาต่าง ๆ กัน และเปรียบเทียบกับชุดควบคุม (control) ที่นำเมล็ดเทียมที่ผลิตได้ไปปลูกทันที ไม่ได้มีการเก็บรักษาเมล็ดเทียมที่อุณหภูมิต่าง ๆ โดยแต่ละชุดการทดลอง (treatment combination) มีจำนวนเมล็ดเทียมชุดการทดลองละ 30 เมล็ด (ซ้ำ) ตามแผนการทดลอง ดังนี้

ปัจจัย A ระยะเวลาในการเก็บรักษา (วัน)	ปัจจัย B อุณหภูมิในการเก็บรักษา (องศาเซลเซียส)	
	4	25
Control = No storage (ปลูกทันที)	No storage	No storage
30	a_1b_1	a_1b_2
60	a_2b_1	a_2b_2
90	a_3b_1	a_3b_2
120	a_4b_1	a_4b_2
150	a_5b_1	a_5b_2
180	a_6b_1	a_6b_2

4. นำเมล็ดเทียมที่ได้ไปทดสอบการงอกโดยนำไปเลี้ยงในสูตรอาหารสังเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับพรรณไม้น้ำสกุล *Cryptocoryne* แต่ละชนิด และเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อที่มีการควบคุมอุณหภูมิที่ 25 ± 2 องศาเซลเซียส ได้รับแสง 2,200 ลักซ์ 16 ชั่วโมง/วัน

5. จัดบันทึกข้อมูล อัตราการงอก เป็นระยะเวลา 2 เดือน

6. แยกวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละชนิด โดยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี Tukey's test สำหรับข้อมูลที่มีการกระจายแบบไม่ปกติ จะทำการแปลงข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ ตามวิธีใน Zar (1984)

ผลการศึกษา

1. ศึกษาระดับความเข้มข้นที่เหมาะสมของ sodium alginate ในการงอกของเมล็ดเทียมพรรณไม้น้ำสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด ในสภาพปลอดเชื้อ

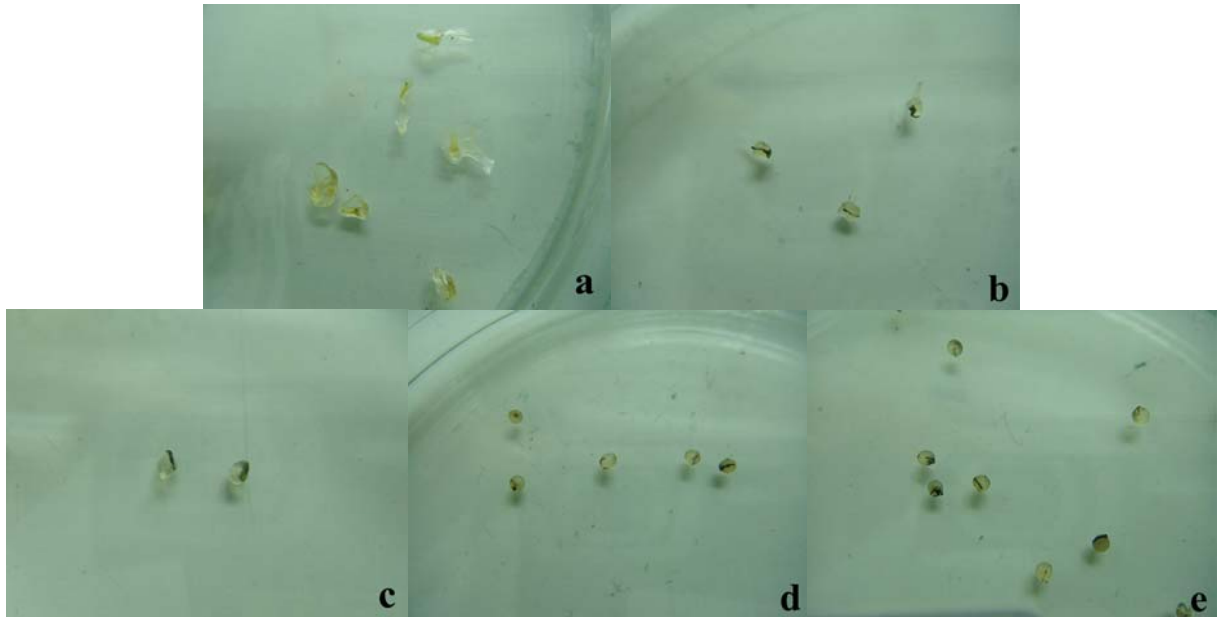
จากการนำโซมาติกเอ็มบริโอ (somatic embryo) หรือตายอดที่ปลอดเชื้อโรคนาตประมาณ 2-4 มิลลิเมตร ของพรรณไม้น้ำไทย สกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด ได้แก่ ได้แก่ *C. balansae* (ใบพายเขาใหญ่) *C. blaussii* (บอนแดง) และ *C. tonkinensis* (ผมหอม) มาดำเนินการในขั้นตอนการทำเมล็ดเทียม (encapsulation) โดยนำตายอดผสมลงในอาหารสังเคราะห์สูตร MS ที่มี sodium alginate ระดับความเข้มข้นต่างๆ กันคือ 1, 2, 3, 4 และ 5% (W/V) รวมอยู่ด้วย แล้วหยอดตายอดพร้อมกับอาหารด้วยปลายหลอดปิเปตลงใน 0.075 M calcium chloride ($\text{CaCl}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) เขย่าเป็นระยะจนเกิดเป็นเมล็ดเทียม แข็งตัวไว้ 20-30 นาที จากนั้นนำเมล็ดมาฝังให้แห้งในตู้ปลอดเชื้อ โดยเมื่อพิจารณาลักษณะรูปร่าง สี และความแข็งของเมล็ดเทียมของ *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิด ในแต่ละระดับความเข้มข้น พบว่ามีความแตกต่างกัน โดยที่ระดับความเข้มข้น 1% และ 2 % พบว่าสีของเมล็ดเทียมจะใส มีความยืดหยุ่น แต่รูปร่างของเมล็ดเทียมจะไม่คงตัวเป็นเม็ดกลม บางเมล็ด sodium alginate ไม่คลุมส่วนของตายอด ส่วนที่ระดับความเข้มข้น 3% สีของเมล็ด

เทียมจะใส มีความยืดหยุ่น รูปทรงของเมล็ดเทียมจะเป็นเม็ดกลม กลุ่มส่วนของตายอดทั้งหมด ส่วนที่ระดับความเข้มข้น 4% และ 5% สีของเมล็ดเทียมจะขุ่น รูปทรงของเมล็ดเทียมจะเป็นเม็ดกลม กลุ่มส่วนของตายอดทั้งหมด แต่เมล็ดเทียมจะมีความแข็งมาก (ภาพที่ 1) และเมื่อนำเมล็ดเทียมที่ได้ไปทดสอบการงอกโดยนำไปวางบนในสูตรอาหารสังเคราะห์สูตร MS ขวดละ 1 เมล็ด ระดับความเข้มข้นละ 20 เมล็ด (ซ้ำ) และเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อที่มีการควบคุมอุณหภูมิที่ 25 ± 2 องศาเซลเซียส ได้รับแสง 2,200 ลักซ์ 16 ชั่วโมง/วัน เป็นระยะเวลา 2 เดือน พบว่า โขมาติกเอบริโอหรือตายอดของใบพายเขาใหญ่ *C. balansae* ที่นำมาทำเมล็ดเทียมโดยผสมลงในอาหารสังเคราะห์ที่ sodium alginate ระดับความเข้มข้น 3% มีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงสุด $80.00\pm 0.41\%$ เช่นเดียวกับโขมาติกเอบริโอหรือตายอดของบอนแดง *C. blaussii* และผมหอม *C. tonkinensis* ที่นำมาทำเมล็ดเทียมโดยมี sodium alginate ระดับความเข้มข้น 3% มีอัตราการงอกในสภาพปลอดเชื้อสูงสุดที่ $60.00\pm 0.50\%$ และ $95.00\pm 0.22\%$ ตามลำดับ (ตารางที่ 1) (ภาพที่ 2-4)

ตารางที่ 1 เปอร์เซ็นต์การงอกของโขมาติกเอบริโอ *Cryptocoryne* จำนวน 3 ชนิด ในเมล็ดเทียมที่มีระดับความเข้มข้นของ Sodium alginate % (W/V) ต่าง ๆ กัน เมื่อเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อเป็นระยะเวลา 2 เดือน

Sodium alginate ระดับความเข้มข้น % (W/V)	เปอร์เซ็นต์การงอก (%)		
	<i>C. balansae</i>	<i>C. blaussii</i>	<i>C. tonkinensis</i>
1	30.00 ± 0.47	10.00 ± 0.30	40.00 ± 0.50
2	65.00 ± 0.48	30.00 ± 0.47	65.00 ± 0.48
3	$80.00\pm 0.41^*$	$60.00\pm 0.50^*$	$95.00\pm 0.22^*$
4	15.00 ± 0.36	0.00 ± 0.00	35.00 ± 0.48
5	0.00 ± 0.00	0.00 ± 0.00	15.00 ± 0.36

หมายเหตุ * หมายถึง เปอร์เซ็นต์การงอกสูงสุดของเมล็ดเทียมของ *Cryptocoryne* ในแต่ละชนิด

ภาพที่ 1 ลักษณะของเมล็ดเทียมของ *Cryptocoryne tonkinensis* ที่ใช้ sodium alginate ในระดับความเข้มข้นต่างๆ กัน

- a = sodium alginate ระดับความเข้มข้น 1% สีขาวใส รูปร่างไม่แน่นอน เมล็ดอ่อนนุ่ม
- b = sodium alginate ระดับความเข้มข้น 2% สีขาวใส รูปร่างไม่แน่นอน เมล็ดอ่อนนุ่ม
- c = sodium alginate ระดับความเข้มข้น 3% สีขาวใส รูปร่างกลม เมล็ดแข็ง
- d = sodium alginate ระดับความเข้มข้น 4% สีขาวขุ่น รูปร่างกลม เมล็ดแข็ง
- e = sodium alginate ระดับความเข้มข้น 5% สีขาวขุ่น รูปร่างกลม เมล็ดแข็งมาก

ภาพที่ 2 ลักษณะต้นใบพายเขาใหญ่ *C. balansae* ซึ่งออกจากเมล็ดเทียมที่มีส่วนผสมของอาหารสังเคราะห์สูตร MS ที่มี sodium alginate ระดับความเข้มข้น 3% (W/V) หลังเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์สูตร MS เป็นระยะเวลา 2 เดือน

ภาพที่ 3 ลักษณะต้นบอนแดง *C. blaussii* ซึ่งออกจากเมล็ดเทียมที่มีส่วนผสมของอาหารสังเคราะห์สูตร MS ที่มี sodium alginate ระดับความเข้มข้น 3% (W/V) หลังเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์สูตร MS เป็นระยะเวลา 2 เดือน

ภาพที่ 4 ลักษณะต้นผมหอม *C. tonkinensis* ซึ่งออกจากเมล็ดเทียมที่มีส่วนผสมของอาหารสังเคราะห์สูตร MS ที่มี sodium alginate ระดับความเข้มข้น 3% (W/V) หลังเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์สูตร MS เป็นระยะเวลา 2 เดือน

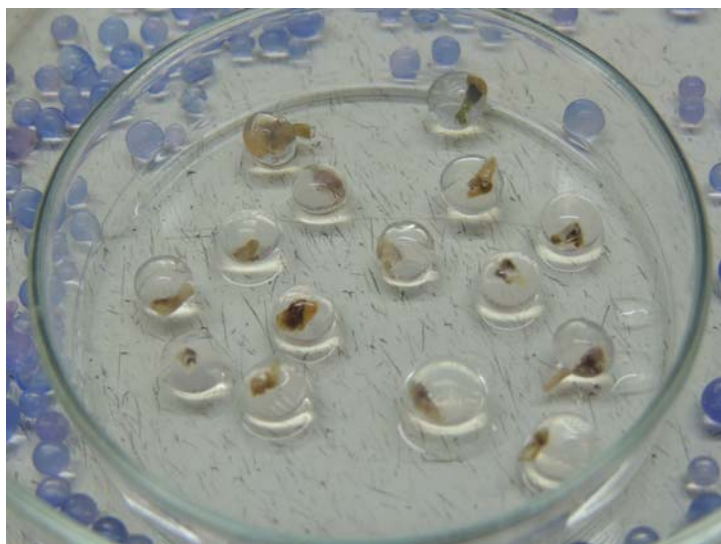
2. การศึกษาระยะเวลาและอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษาเมล็ดเทียมสำหรับพรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด

ระยะเวลาและอุณหภูมิในการเก็บรักษาเมล็ดเทียมสำหรับพรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด พบว่าการเก็บเมล็ดเทียมที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เมล็ดเทียมของพรรณไม้น้ำไทย สกุล *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิดไม่สามารถนำมาชักนำให้งอกกลับมาเป็นต้นได้อีก และเมื่อทดลองเก็บเมล็ดเทียม *C. balansae* ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลา 30, 60, 90, 120, 150 และ 180 วัน มีอัตราการงอก 73.33 ± 0.08 , 60.00 ± 0.09 , 63.33 ± 0.08 , 60.00 ± 0.09 , 50.00 ± 0.09 และ 50.00 ± 0.09 % ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเมล็ดเทียมที่ปลูกทันทีซึ่งมีอัตราการงอกที่ 60.00 ± 0.09 พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) *C. blaussii* พบว่าเมล็ดเทียมที่ปลูกทันทีซึ่งมีอัตราการงอกที่ 40.00 ± 0.09 ซึ่งไม่ต่างจากการทดลองเก็บเมล็ดเทียม *C. blaussii* ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลา 30, 60, 90 วัน ที่มีอัตราการงอก 40.00 ± 0.09 , 33.00 ± 0.08 , 26.66 ± 0.08 ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p < 0.05$) กับเมล็ดเทียมที่เก็บรักษาเป็นระยะเวลา 120, 150 และ 180 วัน ที่พบว่าเมล็ดเทียมไม่สามารถนำมาชักนำให้งอกเป็นต้นได้ ส่วน *C. tonkinensis* มีอัตราการงอก 86.66 ± 0.06 , 80.00 ± 0.07 , 86.66 ± 0.06 , 66.67 ± 0.08 , 66.67 ± 0.08 และ 63.33 ± 0.08 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเมล็ดเทียมที่ปลูกทันทีซึ่งมีอัตราการงอกที่ 86.66 ± 0.06 พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) และ (ตารางที่ 2-4) (ภาพที่ 5-10)

ตารางที่ 2 อัตราการงอกของเมล็ดเทียม *C. balansae* ที่เก็บรักษาในระยะเวลาและอุณหภูมิต่าง ๆ

ปัจจัย A ระยะเวลาในการเก็บรักษา (วัน)	ปัจจัย B อุณหภูมิในการเก็บรักษา (องศาเซลเซียส)	
	4	25
Control = No storage (ปลูกทันที)	60.00 ± 0.09^a	
30	0.00 ± 0.00	73.33 ± 0.08^a
60	0.00 ± 0.00	60.00 ± 0.09^a
90	0.00 ± 0.00	63.33 ± 0.08^a
120	0.00 ± 0.00	60.00 ± 0.09^a
150	0.00 ± 0.00	50.00 ± 0.09^a
180	0.00 ± 0.00	50.00 ± 0.09^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย (Mean $\pm$ SE) ที่ตามด้วยตัวอักษรต่างกันในแนวตั้งแถวเดียวกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 5 ลักษณะของเมล็ดเทียมใบพายเขาใหญ่ *C. balansae* เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียสเป็นระยะเวลา 180 วัน

ภาพที่ 6 การชักนำเมล็ดเทียมใบพายเขาใหญ่ *C. balansae* ให้งอกเป็นต้นใหม่ หลังจากเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส

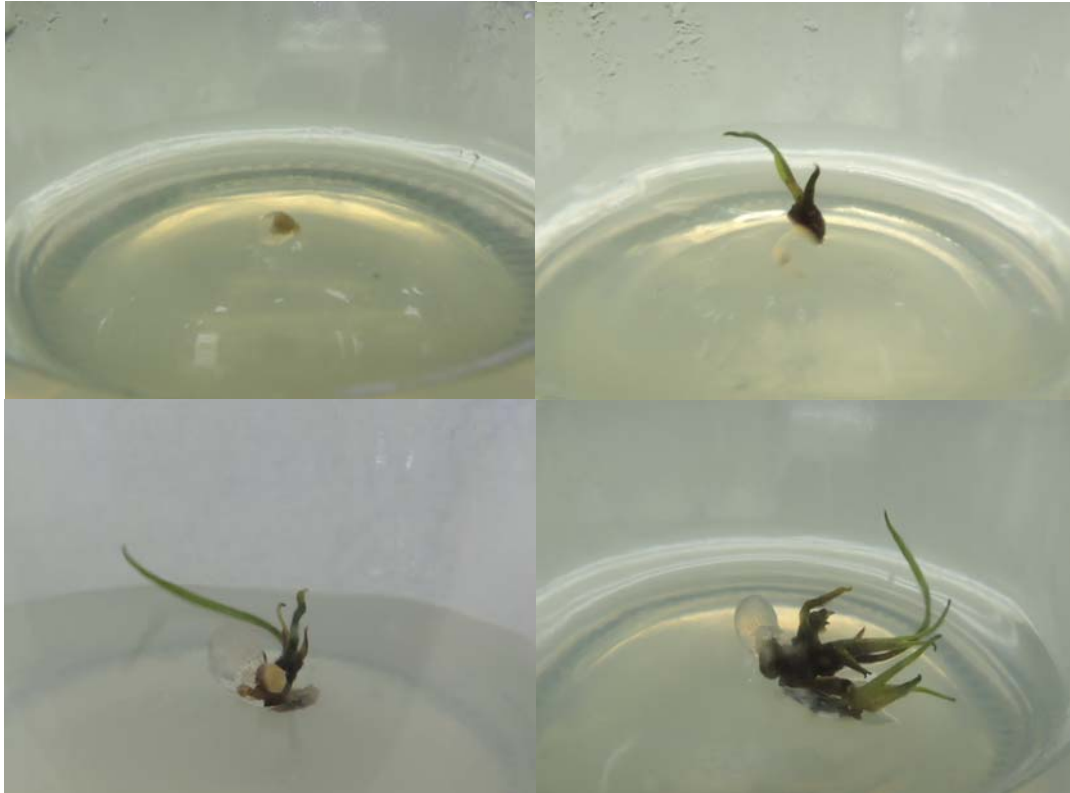
ตารางที่ 3 อัตราการงอกของเมล็ดเทียม *C. blaussii* ที่เก็บรักษาในระยะเวลาและอุณหภูมิต่าง ๆ

ปัจจัย A ระยะเวลาในการเก็บรักษา (วัน)	ปัจจัย B อุณหภูมิในการเก็บรักษา (องศาเซลเซียส)	
	4	25
Control = No storage (ปลูกทันที)	40.00±0.09 ^a	
30	0.00±0.00	40.00±0.09 ^a
60	0.00±0.00	33.00±0.08 ^a
90	0.00±0.00	26.66±0.08 ^a
120	0.00±0.00	0.00±0.00 ^b
150	0.00±0.00	0.00±0.00 ^b
180	0.00±0.00	0.00±0.00 ^b

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย (Mean ± SE) ที่ตามด้วยตัวอักษรต่างกันในแนวตั้งแถวเดียวกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 7 ลักษณะของเมล็ดเทียมบอนแดง *C. blaussii* เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลา 90 วัน

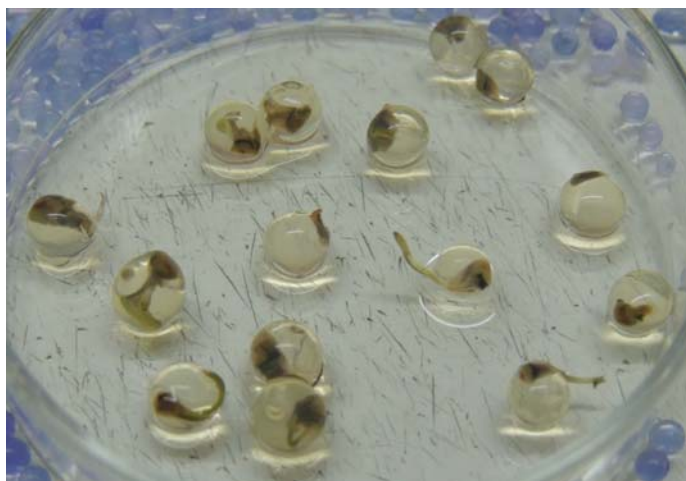

ภาพที่ 8 การชักนำเมล็ดเทียมบอนแดง *C. blaussii* ให้งอกเป็นต้นใหม่ หลังจากเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 4 อัตราการงอกของเมล็ดเทียม *C. tonkinensis* ที่เก็บรักษาในระยะเวลาและอุณหภูมิต่าง ๆ

ปัจจัย A ระยะเวลาในการเก็บรักษา (วัน)	ปัจจัย B อุณหภูมิในการเก็บรักษา (องศาเซลเซียส)	
	4	25
Control = No storage (ปลูกทันที)	86.66±0.06 ^a	
30	0.00±0.00	86.66±0.06 ^a
60	0.00±0.00	80.00±0.07 ^a
90	0.00±0.00	86.66±0.06 ^a
120	0.00±0.00	66.67±0.08 ^a
150	0.00±0.00	66.67±0.08 ^a
180	0.00±0.00	63.33±0.08 ^a

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย (Mean ± SE) ที่ตามด้วยตัวอักษรต่างกันในแนวตั้งแถวเดียวกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 9 ลักษณะเมล็ดเทียมของผสมหอม *C. tonkinensis* เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียสเป็นระยะเวลา 180 วัน

ภาพที่ 10 การชักนำเมล็ดเทียมผสมหอม *C. tonkinensis* ให้งอกเป็นต้นใหม่ หลังจากเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส

สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา

ในการทำเมล็ดเทียมเพื่อเก็บรักษาพันธุ์พรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด ได้แก่ *Cryptocoryne balansae* Gagnepain (ใบพายมวกเหล็ก) *Cryptocoryne blassii* De wit (บอนแดง) และ *Cryptocoryne tonkinensis* Gagnepain (ผมหอม) ในสภาพปลอดเชื้อ พบว่า ระดับความเข้มข้นของ sodium alginate ($\text{NaC}_6\text{H}_7\text{O}_6$) 3% (W/V) เป็นระดับความเข้มข้นที่เหมาะสมสำหรับการทำเมล็ดเทียมของ *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิด โดย *C. balansae* *C. blassii* และ *C. tonkinensis* มีอัตราการงอกในสภาพปลอดเชื้อ 80.00 ± 0.41 , 60.00 ± 0.50 และ 95.00 ± 0.22 % ตามลำดับ สอดคล้องกับการทำเมล็ดเทียมในพีชบางชนิด รวมถึงพรรณไม้น้ำบางชนิด มณีรัตน์ และคณะ (2561) ศึกษาการผลิตเมล็ดเทียมพรรณไม้น้ำสกุลไส้ปลาไหล พบว่าการใช้อาหารสูตร 1/2MS ผสมกับอัลจินต 3% สามารถทำให้เมล็ดเทียมไส้ปลาไหลมีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงถึง 83.33 ± 10.10 เปอร์เซ็นต์ และมีอัตราการงอกที่สูงที่สุดเท่ากับ 76.67 ± 5.51 เปอร์เซ็นต์ โดยสามารถยืดอายุการเก็บรักษาเนื้อเยื่อไส้ปลาไหล ได้นาน 6-8 เดือน และยังพบว่าในขั้นตอนการผลิตเมล็ดเทียม สารอัลจินตที่นำมาผลิตในระดับที่เหมาะสมนี้ มีคุณสมบัติช่วยให้ได้เมล็ดที่มีการยืดหยุ่น มีความทนทาน และมีการระบายอากาศที่ดี สามารถช่วยป้องกันอันตรายให้กับชิ้นส่วนพืช สุชาติ และคณะ (2550) พบว่าการเคลือบโซมาติกเอ็มบริโอพริกหวานด้วยสารละลาย sodium alginate 3% w/v และสารละลาย calcium chloride 75 mM เหมาะสมที่สุดในการผลิตเมล็ดสังเคราะห์ โดยมีเปอร์เซ็นต์ความมีชีวิตสูงถึง 87 % เมล็ดเทียมมีความอยู่ตัวและยืดหยุ่นสูง ไม่เสียรูปร่างหลังจากการระเหยน้ำออกจากเมล็ดสังเคราะห์ และสามารถงอกได้ภายในระยะเวลา 3 วัน

ระยะเวลาและอุณหภูมิในการเก็บรักษาเมล็ดเทียมสำหรับพรรณไม้น้ำไทยสกุล *Cryptocoryne* 3 ชนิด พบว่าการเก็บเมล็ดเทียม *C. balansae* และ *C. tonkinensis* ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส สามารถเก็บรักษาได้นาน 30-180 วัน ซึ่งพบว่าอัตราการงอกไม่แตกต่างกัน ส่วนการเก็บรักษาเมล็ดเทียมของ *C. blassii* เป็นระยะเวลา 30-90 วัน มีอัตราการงอกไม่แตกต่างกัน ส่วนการเก็บรักษาเมล็ดเทียมเป็นระยะเวลา 120, 150 และ 180 วัน ไม่สามารถนำเมล็ดเทียมมาชักนำให้เกิดต้นใหม่ได้ เนื่องจากบอนแดงเป็นพรรณไม้น้ำที่มีการแพร่กระจายจำเพาะขึ้นกับลักษณะทางนิเวศวิทยาแหล่งอาศัยรวมถึงธาตุอาหารที่เหมาะสมมากกว่า *Cryptocoryne* ชนิดอื่น จึงพบได้เฉพาะบางพื้นที่ของจังหวัดทางภาคใต้เท่านั้น จากผลงานวิจัยนี้พบว่าการนำโซมาติกเอ็มบริโอหรือตายอดบอนแดงมาทำเมล็ดเทียมยังมีข้อจำกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเก็บเมล็ดเทียมเป็นระยะเวลานาน ๆ ไม่สามารถชักนำให้งอกใหม่ได้ และพบว่าการเก็บเมล็ดเทียมที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เมล็ดเทียมของพรรณไม้น้ำไทย สกุล *Cryptocoryne* ทั้ง 3 ชนิดไม่สามารถเจริญงอกกลับมาเป็นต้นได้อีก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ รวมถึงสารอาหารและปริมาณที่อยู่ในเมล็ดเทียมและปริมาณอาหารภายในขวดเลี้ยงเนื้อเยื่อว่ามีปริมาณเหมาะสมหรือไม่เพียงพอ ซึ่งเทคนิคเมล็ดเทียมเป็นวิธีที่ช่วยลดความถี่ในการเปลี่ยนอาหาร ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเตรียมอาหารแต่ละครั้ง ประหยัดพื้นที่ในชั้นวางขวดเนื้อเยื่อ และทำให้สะดวกในการทำงาน หากยังไม่สามารถ subculture ได้ทันที สามารถเก็บรักษาพันธุ์พืชไว้ได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งในรูปแบบของเมล็ดเทียม มีผลวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคเมล็ดเทียมร่วมกับการเติมสารชะลอการเจริญเติบโตของพืชส่งผลต่อการเก็บรักษาพันธุ์พืชทำให้ยืดอายุการเก็บรักษาพันธุ์ได้ยาวนานขึ้น (ศิริกุล และคณะ, 2544) นอกจากนี้

เทคนิคเมล็ดเทียมยังเป็นอีกทางเลือกสำหรับการเก็บรักษาเชื้อพันธุ์พืช เพื่อทดแทนระบบการเก็บรักษาในสภาพปลอดแก้วแบบเก่าที่มักเกิดความผันแปรทางพันธุกรรม จากการย้ายเลี้ยงตามระยะเวลาการเก็บรักษาที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้สูญเสียความตรงตามพันธุ์ได้ จึงมีการนำเอาเทคนิคเมล็ดเทียมเข้ามาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ (สมยศ, 2541) เมล็ดเทียมจะทำหน้าที่เสมือนเปลือกหุ้มเมล็ด เพื่อป้องกันอันตรายให้แก่เอมบริโอที่อยู่ภายใน โดยการใช้สารที่ทำให้เกิดเจล เช่น อัลจิเนต วุ้น อการ์โรส และเจลาติน นำมาเคลือบสัณฐานของพืชก่อนทำการเก็บรักษา (Redenbaugh *et al.*, 1987) เช่นในการเก็บรักษาโปรโตคอร์มของกล้วยไม้ *Dendrobium Sonia* ด้วยการเคลือบสารอัลจิเนตและเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส พบว่าสามารถเก็บรักษาได้นานถึง 90 วัน โดยมีเปอร์เซ็นต์ความงอก 56 เปอร์เซ็นต์ และในการเก็บรักษาเป็นระยะเวลา 60 วัน ยังคงมีเปอร์เซ็นต์ความงอกได้ 100 เปอร์เซ็นต์ (Saiprasad and Polisetty, 2003) เทคนิคเมล็ดเทียมยังสามารถดัดแปลงสำหรับใช้เก็บรักษาเชื้อพันธุ์พืชแบบแช่แข็งได้ เช่น การรักษาพันธุ์พืชแบบเก็บแช่แข็งโดยวิธีการการเคลือบและดึงน้ำออก (encapsulation-dehydration method) โดยการนำก้อน อัลจิเนตที่มีชิ้นส่วนพืชฝังตัวอยู่ภายในไปเลี้ยงบนอาหารที่มีน้ำตาลซูโครสความเข้มข้นสูง จากนั้นนำไปดึงน้ำออกบางส่วนก่อนที่จะนำไปเก็บรักษาในไนโตรเจนเหลวต่อไป (Dhabhai and Prakash, 2012) หรือการเก็บรักษาพันธุ์พืชแบบแช่แข็ง โดยวิธีการการเคลือบและการป้องกันไม่ให้เกิดผิวน้ำแข็ง (encapsulation-vitrification method) ในขณะแช่แข็งโดยการเลี้ยงก้อนอัลจิเนตที่มีชิ้นส่วนพืชฝังตัวอยู่ภายในบนอาหารที่มีน้ำตาลซูโครสความเข้มข้นสูง จากนั้นเติมสารละลายปกป้องเนื้อเยื่อพืชขณะแช่แข็ง (plant vitrification solution ; PVS) ก่อนนำไปเก็บแช่แข็งไว้ในไนโตรเจนเหลวต่อไป (Phunchindawan, 1997) ข้อดี คือ ส่วนที่ได้จากการขยายพันธุ์ อยู่ในสภาพที่พร้อมนำไปเพาะ อีกทั้งเนื้อเยื่ออยู่ในสภาพพักตัวและพร้อมที่จะเจริญเติบโตได้ใหม่ จึงเกิดการแปรผันทางพันธุกรรมได้น้อย และยังใช้พื้นที่น้อย ข้อเสีย คือ วิธีการใช้ยังอยู่ในขั้นตอนการพัฒนา รวมถึงการที่ไม่สามารถเก็บรักษาเนื้อเยื่อเจริญได้ทุกชนิด และยังไม่ทราบช่วงเวลาการเก็บรักษาที่แน่นอน (สมยศ, 2541)

มณีนรัตน์ หวังวิบูลย์กิจ และคณะ (2551) ศึกษาอิทธิพลของ 2 ปัจจัย ได้แก่ ชนิดของเนื้อเยื่อที่ปรับและไม่ปรับสภาพก่อนทำเมล็ดเทียมของพรรณไม้น้ำสกุล *Cryptocoryne* โดยวิธีการปรับสภาพเนื้อเยื่อคือนำไปเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ที่เข้มข้นสุด MS+0.3 M sucrose เป็นเวลา 7 วัน ก่อนนำมาทำเมล็ดเทียมร่วมกับระยะเวลาในการกำจัดน้ำออกจากเมล็ดเทียม 3 ระดับ คือ 7, 14 และ 21 ชั่วโมง พบว่าชนิดเนื้อเยื่อและระยะเวลาในการกำจัดน้ำออกมีอิทธิพลร่วมกัน ($p < 0.05$) โดยสามารถเก็บรักษาเมล็ดเทียมพรรณไม้น้ำสกุลใบพายภายในขวดเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อที่อุณหภูมิ 25 ± 2 องศาเซลเซียส ได้นาน 6-8 เดือน โดยไม่ต้องเปลี่ยนอาหารใหม่ อย่างไรก็ตามจากการทดลองดังกล่าวพบว่าเนื้อเยื่อที่ไม่ได้ปรับสภาพก่อนทำเมล็ดเทียม และกำจัดน้ำออกที่ระยะเวลา 7 ชั่วโมง มีอัตราการรอด 78.33 ± 4.41 เปอร์เซ็นต์ โดยมีค่าสูงมากเช่นกันเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อเยื่อที่ถูกปรับสภาพ ซึ่งอาจเป็นเพราะเนื้อเยื่อมีปริมาณน้ำอยู่ในเซลล์มากใกล้เคียงกับสภาพเนื้อเยื่อเริ่มต้นก่อนทำเมล็ดเทียมที่พร้อมจะนำไปเพาะขยายพันธุ์ได้ทันที และยังพบว่าหากกำจัดน้ำออกที่ระยะเวลานานขึ้นอัตราการรอดจะลดลงซึ่งอาจเป็นเพราะว่าน้ำถูกดึงออกมากเกินไปเนื้อเยื่อพรรณไม้น้ำจึงเกิดความเสียหาย

นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดและอายุของชิ้นส่วนเนื้อเยื่อพืชมีความสำคัญต่ออัตราการรอดชีวิตของเมล็ดเทียมหลังจากนำเพาะเลี้ยง (Engelman, 2004) Bunnag *et al.*, 2012 พบว่า หากชิ้นส่วนพืชมีขนาด

ใหญ่เกินไปอาหารที่สะสมอยู่ในเมล็ดเทียมอาจไม่เพียงพอสำหรับการเจริญเติบโต หรือถ้าชิ้นส่วนพีชมีขนาดเล็กมากเกินไปอาจทำให้เกิดการสูญเสียอย่างรวดเร็ว ชิ้นส่วนพีชอาจเป็นอันตรายได้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา พงษ์ฉวี พัฒนพงษ์ ชูแสง และ วิจารณ์ ทองมีเอียด. 2542. การขยายพันธุ์ผสมหอมโดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ. เอกสารวิชาการฉบับที่ 3/2542, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, กรมประมง, กรุงเทพมหานคร. 21 หน้า.
- จิรพันธ์ ศรีทองกุล. 2009. เมล็ดเทียม (Artificial seed). http://www.tpa.or.th/publisher/pro_tech.php.
- มณีนรุตม์ หวังวิบูลย์กิจ. 2546. การขยายพันธุ์ใบพายเขาใหญ่โดยวิธีเลี้ยงเนื้อเยื่อ. เอกสารวิชาการฉบับที่ 16/2546. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, กรมประมง, กรุงเทพมหานคร. 22 หน้า.
- มณีนรุตม์ หวังวิบูลย์กิจ วงศ์ปฐม กมลรัตน์ สมศรี งามวงศ์ชน และวรางคณา กาซิม. 2551. เทคนิคการทำเมล็ดเทียมเพื่อการเก็บรักษาพรรณไม้น้ำสกุลใบพาย. รายงานการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 51. หน้า. 339-346.
- มณีนรุตม์ หวังวิบูลย์กิจ อมรรัตน์ เสริมวัฒนากุล อาภาพร อินทร์รักษา และวรางคณา กาซิม. 2561. การเก็บรักษาพันธุ์กรรมพรรณไม้น้ำใส่ปลาไหลของไทยโดยวิธีการทำเมล็ดเทียม. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร. 49 : 1 (พิเศษ) 544-547.
- รังสฤษฎ์ กาวีไธยะ. 2540. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ : หลักการและเทคนิค. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 219 หน้า.
- วันเพ็ญ มินกาญจน์. 2550. การขยายพันธุ์บอนแดง (*Cryptocoryne blassii* De Wit, 1996) โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ. ราชการบริหารส่วนกลาง, กรมประมง. 40 หน้า.
- วันเพ็ญ มินกาญจน์ และ กาญจนา พงษ์ฉวี. 2543. พรรณไม้น้ำสวยงาม. สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ, กรมประมง, กรุงเทพมหานคร. 122 หน้า.
- ศิริกุล เกศา พัชรา ลิ้มปะนะเวช สมิตรา คงชื่นสิน ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ และ พรชัย จุฑามาศ. 2544. การอนุรักษ์เชื้อพันธุ์จำปีสิรินธร *Magnolia sirindhorniae* Noot. & Chalermglin ในหลอดทดลองโดยการเก็บรักษาในสภาวะชะลอการเจริญเติบโตและการเก็บรักษาในไนโตรเจนเหลว. วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 139 หน้า.
- สมยศ มีสุข. 2541. การเก็บรักษาเชื้อพันธุ์กล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้บางชนิดโดยเทคนิคเมล็ดเทียม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 186 หน้า.
- สุชาติา เวียรศิลป์ ปิยชัย เปรมวรานนท์ และ สงวนศักดิ์ ธนาพรพูนพงษ์. 2550. การพัฒนาเทคนิคการผลิตสังเคราะห์พริกหวาน. วารสารเกษตร. 23(1) : 31-37.
- อรุณี รอดลอย สุจินต์ หนูขวัญ ศิวิมล ตีระนระรัต และ มาลี เอี่ยมทรัพย์. 2552. ชนิดและการกระจายพันธุ์ของพรรณไม้น้ำภาคตะวันออกของประเทศไทย. สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง. 290 หน้า.

- Bunnag, S., P. Theerakulpisut, J. Hongthongkham and S. Sankhao. 2012. Genetic conservation of *Cleisostoma arietinum* (Rchb.f.) Garay in the region of Khok Phu Taka by encapsulation-dehydration. *Thai Journal of Botany*. 4(1): 73-82 (in Thai).
- Carlo, A.D., C. Benelli and M. Lambardi. 2000. Development of shoot-tip vitrification protocol and comparison with encapsulation-based procedures for plum (*Prunus domestica* L.) cryopreservation. *Cryo Lett.* 21: 215-222.
- Dhabhai Ravi and Prakash Anand. 2012. Production and Application of Artificial seeds : A Review. *I. Res. J. of Biological Sci.* 1(5): 74-78.
- Engelmann, F. 2000. Development of cryopreservation techniques. In Englemann, F. and Takagi, H. (eds.) *Cryopreservation of Tropical Plant Germplasm Current Research Progress and Application*. IPGRI, Rome. pp. 8-20.
- Engelman, F. 2004. Plant cryopreservation: progress and prospects. *In Vitro Cellular & Development Biology-Plant*. 40: 427-433.
- Kane, M.E., E. Gilman, M. Jenks and T. Sheehan. 1990. Micropropagation of aquatic plant *Cryptocoryne lucens*. *Hort Sci.* 25 (6): 687-689.
- Kane, M.E., G.L.Davis, D.B. McConnell and J.A. Gargiulo. 1999. *In Vitro* propagation of *Cryptocoryne wendtii*. *Aqua. Bot.* 63: 97-202.
- Matsumoto, T., A. Sakai, C. Takahashi and K. Yamada. 1995. Cryopreservation of *in vitro* grown apical meristems of wasabi (*Wasabi japonica*) by encapsulation-vitrification method. *Cryo Lett.* 16: 189-196.
- Murashige, T. and F. Skoog. 1962. A revised medium for rapid growth and bioassays with tobacco tissue cultures. *Physiol. Plant.* 15: 473-479.
- Niino, T. and A. Sakai. 1992. Cryopreservation of alginate-coated in vitro-grown shoot tips of apple, pear and mulberry. *Plant Sci.* 87: 199-206.
- Kartha, K. and F. Engelmann. 1994. Cryopreservation and germplasm storage, in Vasil, I.K. and T.A. Thorpe. (Eds.), *Plant Cell and Tissue Culture*, Kluwer, Dordrecht. Pp. 195-230.
- Phunchindawan, M., K. Hirata, A. Sakai and K. Miyamoto. 1997. Cryopreservation of encapsulated shoot primordial induced in horseradish (*Armoracia rusticana*) hairy root cultures. *Plant Cell Reports*. 16: 469-473.
- Redenbaugh, K., D. Slade, P. Viss and J.A. Fujii. 1987. Encapsulation of somatic embryos in synthetic seed coats. *Hort Sci.* 22: 803-809.
- Saiprasad, G. V. S. 2001. Artificial seeds and their applications.
<http://www.ias.ac.in/resonance/May2001/pdf/May2001p39-47.pdf>

- Saiprasad, G.V. S. and R. Polisetty. 2003. Propagation of three orchid genera using encapsulated protocorm-like bodies. *In Vitro Cell Dev Biol plant* 39: 42-48.
- Sonali, D., S. Ahuja, A. Narula and P.S. Srivastava. 2004. Cryopreservation: A Potential Tool for Long-term Conservation of Medicinal Plants. Anamaya Publishers, New Delhi, India. *Plant Biotechnology and Molecular Markers*. pp. 278-288.
- Zar, J.H. 1984. *Biostatistical Analysis*. Northern Illinois University, Prentice-Hall, Inc., New Jersey. 718 pp.